

Sfârșitul veacului

Apocalipsa 19.11-21.8

Cuprinsul

(a) Înainte de cei o mie de ani (Apocalipsa 19.11-20.6)	1
1. Arătarea lui Hristos (Apocalipsa 19.11-16)	1
2. Judecățile lui Hristos (Apocalipsa 19.17-21)	5
3. Balaurul este legat (Apocalipsa 20.1-3)	6
4. Împlinirea primei învieri (Apocalipsa 20.4-6)	8
(b) După cei o mie de ani (Apocalipsa 20.7-21.8)	13
5. Gog și Magog (Apocalipsa 20.7-10)	13
6. Marele tron alb: Judecata morților (Apocalipsa 20.11-15)	14
7. Cerul cel nou și pământul cel nou (Apocalipsa 21.1-8)	17

(a) Înainte de cei o mie de ani (Apocalipsa 19.11-20.6)

1. Arătarea lui Hristos (Apocalipsa 19.11-16)

Apocalipsa 17.1-19.10 a fost o intercalare lungă, necesară pentru a descrie marele Babilon, biserica falsă, în timp ce Apocalipsa 19.7-10 descriu mireasa adevărată. După aceea este reluată linia cronologică.¹ În Apocalipsa 16.13-16 popoarele erau adunate la Armagedon pentru război. Le-am lăsat acolo și acum le găsim din nou în versetul 19. În Apocalipsa 17.14 a fost doar o mică referire la judecata acestor împărați la Armagedon: „Aceștia vor lupta împotriva Mielului și Mielul îi va învinge; pentru că El este Domn al domnilor și Împărat al împăraților și cei care sunt cu El sunt chemați și aleși și credincioși”. Acest verset este un rezumat a ceea ce este descris în versetele 11-16.

Este impresionant să vedem cât de multe explicații oferă Duhul Sfânt în legătură cu revenirea lui Hristos, în timp ce Împărăția milenară primește mult mai puțină atenție în Apocalipsa. Deoarece evenimentul, despre care este vorba aici, este atât de mare și glorios, vrem să ne străduim să ne preocupăm puțin cu el. Găsim aici revenirea lui Hristos, apariția Sa împreună cu Biserica Sa, care face parte din „oștirile” cerului (versetul 14). Spre deosebire de răpirea

¹ Revenirea lui Hristos formează sfârșitul și punctul culminant al judecăților celor șapte peceti, celor șapte trâmbițe și celor șapte potire și este punctul de plecare al unei serii de șapte faze finale: a doua venire (versetele 11-16), judecata fiarei (versetele 17-21), legarea lui satan (Apocalipsa 20.1-3), domnia milenară (Apocalipsa 20.4-6), Gog și Magog (Apocalipsa 20.7-10), judecata finală (Apocalipsa 20.11-15) și starea veșnică (Apocalipsa 21.1-8).

Bisericii, pe care lumea probabil nu o va observa, aici găsim apariția ei vizibilă pe pământ, așa cum a fost deja anunțată în Apocalipsa 1.7.

„Și am văzut cerul deschis” (versetul 11). În Noul Testament se vorbește de patru ori despre cerul deschis:² prima dată la botezul Domnului (Matei 3.16), când Duhul lui Dumnezeu S-a pogorât peste El ca un porumbel; a doua oară când Ștefan L-a văzut pe „Fiul Omului stând la dreapta lui Dumnezeu” (Faptele apostolilor 7.56). În versetul nostru, cerul este deschis pentru a treia oară, din cauza revenirii lui Hristos pe pământ, pentru a-Și instaura Împărăția. În cele din urmă, cerul va fi deschis a patra oară pentru cei care Îl vor vedea pe Fiul Omului în timpul glorioasei Sale Împărății (Ioan 1.51). Cerul este deschis de patru ori și de fiecare dată este în legătură cu Persoana glorioasă a lui Hristos.

În pasajul nostru, Îl vedem ca pe Cel care a venit odată pe acest pământ în umilință, dar care Se întoarce acum pe acest pământ pentru a-Și lua locul care I se cuvine. El vine pe un cal alb.³ Albul este culoarea curăției și a dreptății judecăților Sale; calul este un simbol al luptei care va însoți revenirea Sa (versetul 11b; compară cu calul alb din Apocalipsa 6.2). „Și Cel care ședea pe el, [este numit] Credincios și Adevărat”: Este același Martor credincios și adevărat ca în Apocalipsa 3.14, unde El este văzut în contrast cu creștinătatea, care a devenit necredincioasă. Aici El este văzut ca reprezentant al credincioșiei și adevărului lui Dumnezeu față de lume (compară cu Apocalipsa 1.5). „El judecă și Se luptă cu dreptate”. Apariția Sa, oricât de glorioasă este ea, este în același timp foarte serioasă, pentru că El vine cu judecată și război. El vine să facă război, și anume „în dreptate”, adică ca un judecător drept.

„Și ochii Lui sunt o flacără de foc” (versetul 12), ca în Apocalipsa 1.14 (vezi acolo): atunci El S-a prezentat în acest fel Bisericii din cauza necredinței ei, dar aici, pentru a-i judeca pe necredincioși. Nu este vorba despre creștinătate (biserica falsă a fost deja judecată), ci despre judecarea fiarei și a profetului fals.

„Și pe capul Lui sunt multe diademe” (versetul 12). El va întâlni pe pământ fiara cu cele zece diademe ale sale (Apocalipsa 13.1) și balaurul cu cele șapte diademe ale sale (Apocalipsa 12.3), dar El Însuși are „multe” diademe, o demnitate împărătească cu care nimeni nu se poate compara. El îi va învinge, El, Domnul domnilor și Împăratul împăraților (compară cu Apocalipsa 17.14). Duhul Sfânt ne oferă o descriere glorioasă a acestei înfățișări, dar este imposibil să pictăm un tablou complet al gloriei lui Hristos. Unele dintre gloriile Sale pur și

² Compară în Apocalipsa însăși: „O ușă deschisă în cer” (Apocalipsa 4.1) și „Templul lui Dumnezeu în cer s-a deschis” (Apocalipsa 11.19; compară cu Apocalipsa 15.5). A se vedea și Ezechiel 1.1.

³ Aceasta este oarecum paralel cu o procesiune triumfală romană, în care generalul, care a obținut o mare victorie, străbătea Roma pe un cal alb, în fruntea armatei sale. Diferența izbitoare aici este că procesiunea triumfală începe înainte ca victoria să fi fost câștigată.

Unii comentatori sunt de părere că ideea unui Mesia care poartă război este contrară creștinismului. Unii văd aici doar amenințarea cu război, care apoi se transformă brusc în milă pentru mase, sau cred că „lovirea” națiunilor înseamnă forțarea lor să se supună credinței (Swete). Următoarele argumente contrazic aceasta:

(a) ideea unui Mesia revenit și războinic se regăsește și în alte părți ale Noului Testament (Matei 24.27,28; 25.31,46; 2 Tesaloniceni 2.8);

(b) ideea unui Mesia războinic este bine cunoscută în literatura iudaică (1 Hen 60.2; 90.13-19; 2 Baruc 39.7-40.4; 72; 4 Ezra 12.32; 13.1-12; AssMos 10; PsSal 17.23-51; TestDan 5.13; SibOr 5.108-110; PalTargGen 49.11);

(c) este în concordanță cu întreaga linie a Scripturii, că Isus din Nazaret, smerit și blând, care a adus harul, este același cu Hristosul triumfător în glorie, care aduce judecata;

(d) spre deosebire, de exemplu, de marele război descris în manuscrisele Qumran (QM; 1QH 6.25,26), în Apocalipsa 19 există într-adevăr amenințarea războiului, dar decizia a fost luată; nu există o împotrivire reală;

(e) rezultatul final nu este ascultarea de credință sau supunerea, ci un măcel uriaș.

simplu nu pot fi arătate; Fiul Omului, care va apărea pe un cal alb, este, de asemenea, Fiul lui Dumnezeu, care spune în Matei 11.27: „Nimeni nu-L cunoaște pe Fiul decât Tatăl”. Acesta este motivul pentru care El are „un nume scris, pe care nu-l cunoaște nimeni, decât El” (versetul 12b).⁴ Pe lângă gloriile Sale vizibile, există și gloriile Ființei Sale, divine, cerești și eterne, pe care nimeni nu le poate cunoaște desăvârșit și deplin în afară de Tatăl și de Fiul Însuși.

„Și este îmbrăcat cu o haină înmuiată în sânge” (versetul 13). Așa cum am văzut în Apocalipsa 14.20 la călcarea teascului, El vine să execute răzbunarea; este o judecată nemiloasă. Strugurii sunt storși; „sucul lor a stropit hainele Mele”, spune Hristos în Isaia 63.1-4.⁵

„Și numele lui se cheamă »Cuvântul lui Dumnezeu«” (versetul 13b). Este un Nume pe care Îl întâlnim mai ales în scrierile lui Ioan. „Cuvântul era Dumnezeu ... Și Cuvântul S-a făcut carne” (Ioan 1.1,14). Ne impresionează gândul că această Persoană glorioasă și divină, care S-a făcut carne pe pământ, era Cuvântul etern al lui Dumnezeu, adică Cel care, ca atare, a revelat sfințenia, dreptatea, dragostea, harul și toate celelalte glorii ale lui Dumnezeu în viața și moartea Sa. Prima dată El a venit pentru a fi umilit, iar în această umilire L-a revelat pe Dumnezeu. Acesta este sensul expresiei „Cuvântul lui Dumnezeu”: El este Dumnezeu Însuși și El este revelația lui Dumnezeu, și așa a fost și în zilele slujbei Sale pe pământ. Dar El nu a fost singur pe pământ. În Ioan 12.48, Domnul spune: „Cuvântul pe care l-am spus, acela îl va judeca în ziua de apoi”. În Apocalipsa 19, a sosit momentul în care cei care nu au crezut vor fi judecați. Nu mai este timpul harului, ci al dreptății și al judecății. În acest caz Hristos este întocmai „Cuvântul lui Dumnezeu”, adică revelația desăvârșită a gloriei lui Dumnezeu, care nu este doar dragoste și har, ci și lumină (sfințenie, dreptate).

Domnul Isus nu apare singur: „Și oștile din în cer Îl urmau pe cai albi, îmbrăcate în in subțire, alb și curat” (versetul 14). Am subliniat deja că inul subțire nu este același cu inul purtat de îngeri (a se vedea versetul 8). De aici putem concluziona că aceste oștiri nu sunt alcătuite din îngeri.⁶ Din 2 Tesaloniceni 1.7 și Matei 16.27; 25.31 știm într-adevăr că și Domnul Isus va fi însoțit de îngeri la revenirea Sa. Dar aici oștirile sunt îmbrăcate în același mod ca mireasa din versetul 8. Deci acestor oștiri le aparțin toți sfinții glorificați din cer. În această expresie figurativă a „oștirilor”, nu se face nicio distincție între mireasă și invitații la nuntă. Aceștia sunt toți sfinții cerești glorificați (din Vechiul și Noul Testament), care au fost aduși în cer la răpire și care se întorc acum pe pământ cu Hristos din cer. Vezi, printre altele, Zaharia 14.5: „Și DOMNUL Dumnezeu meu va veni, și toți sfinții împreună cu Tine”. Și Iuda vorbește despre

⁴ Desigur, au existat multe speculații cu privire la acest Nume necunoscut. Cineva se gândea la Numele nepronunțabil al lui Dumnezeu, YHWH; la Filipeni 2.9 („Numele care este mai presus de orice nume”); sau pur și simplu la numele „Isus”; sau la numele din versetul 13 sau din versetul 16b, care devine lizibil doar acolo. De obicei, se gândește la un Nume secret, divin, care este în mod necesar ascuns de creaturi (compară cu Geneza 32.29; Judecători 13.18).

⁵ Contextul cu Apocalipsa 14.17-20 și Isaia 63 arată clar că este vorba despre sângele vrăjmașilor lui Hristos. Cu toate acestea, Caird (pag. 243) se gândește la sângele martirilor, care se află pe Hristos, dar la asta se referă el și la Apocalipsa 14.17-20. Johnson (pag. 574,575) este de părere (ca Hippolytus și Origen, printre alții) că aici este vorba de propriul sânge al lui Hristos (ca în Apocalipsa 1.5; 5.6,9; 7.14; 12.11); el se întreabă, cum poate fi Hristos stropit cu sângele vrăjmașilor Săi chiar înainte de începerea războiului și înțelege „înmuat” ca „spălat” și nu ca „stropit, pătat”. Argumentul împotriva acestei afirmații este că este vorba de o chestiune de simbolism: hainele pătate de sânge simbolizează victoria lui Hristos în războiul viitor (Mounce, pag. 345) (compară cu Isaia 59.17,18), iar cuvântul grecescul *bapto* poate însemna aici foarte bine „vopsit, pătat” (Bauer).

⁶ Alții se gândesc totuși la îngeri, în parte pentru că armatele îngerești sunt uneori menționate: Geneza 33.2,3; Psalmul 103.21; 148.2 („oștiri”); Luca 2.13. Însă, „oștirile” poartă aceeași haină ca mireasa (vezi textul) și călăresc pe „cai albi” ai victoriei, ceea ce nu se potrivește prea bine cu îngerii. Dacă citim acest verset în lumina versetului din Apocalipsa 17.14, atunci nu poate exista nicio îndoială că avem de-a face aici cu sfinți glorificați.

Enoh, care a spus profetic despre ei. „Iată, a venit Domnul cu zecile de mii de sfinți ai Săi, ca să facă judecată împotriva tuturor” (versetul 14,15). Și Pavel spune: „Când Se va arăta Hristos, care este viața noastră, atunci veți fi arătați și voi, împreună cu El, în glorie” (Coloseni 3.4). Există mai multe versete, care vorbesc despre aceasta, de exemplu 1 Ioan 3.2: „știm că, dacă Se va arăta El, vom fi asemenea Lui”. Momentul apariției Sale va fi și momentul arătării celor „chemați și aleși și credincioși” (Apocalipsa 17.14). Este „descoperirea fiilor lui Dumnezeu” (Romani 8.19). Este „venirea Domnului nostru Isus *cu* toți sfinții Săi” (1 Tesaloniceni 3.13) când „Dumnezeu va aduce împreună cu El pe cei care au adormit prin Isus” (1 Tesaloniceni 4.14), când El, Hristos, „va veni ca să fie glorificat în sfinții Săi și să fie privit cu uimire, în ziua aceea, în toți cei care au crezut” (2 Tesaloniceni 1.10).

Nu trebuie să credem că oștirile cerești vin să execute judecata, pentru că Domnul Isus face aceasta singur. „Pentru că Tatăl nici nu judecă pe nimeni, ci toată judecata I-a dat-o Fiului”, Fiul lui Dumnezeu, care este totodată și Fiul Omului (compară cu Ioan 5.22,27). Noi suntem acolo doar pentru a-L însoți la venirea Sa. Judecata este „mânia Mielului” (compară cu Apocalipsa 6.17); El judecă. Numai El are o sabie, oștirile nu au. „Și din gura Lui [compară cu Apocalipsa 1.16; 2.12,16; Isaia 11.4] ieșea o sabie ascuțită [cu două tășuri], ca să lovească națiunile cu ea; și El le va păstori cu un toiag de fier” (versetul 15). De altfel, vedem aici că El nu vine doar să judece, ci și să domnească⁷, iar aceasta este și chemarea noastră: oștirile vor domni cu El ca împărați. „Celui care învinge ... îi voi da autoritate peste națiuni; și le va păstori cu un toiag de fier”. Aceasta este promis învingătorilor din Tiatira (Apocalipsa 2.26,27) cu aceleași cuvinte ca aici (compară și cu Psalmul 2.9). Noi vom lua parte la domnia Sa, dar numai El va efectua judecățile (compară încă cu versetul 19: „... oștirea Lui”).

„Și El va călca teascul vinului furiei mâniei lui Dumnezeu Cel Atotputernic” (versetul 15b). Aici este vorba despre o judecată făcută prin război și victorie. Popoarele vor fi înfrânte prin această judecată și apoi El le va paște cu un toiag de fier, ceea ce se referă la domnia Sa milenară. În judecata ca atare, nimeni nu va fi cruțat; de aceea și imaginea teascului (compară cu Apocalipsa 14.19, unde găsim o referire la acest eveniment). Cronologic, această scenă este urmată de judecata înaintea tronului gloriei, pe care Domnul Isus se va așeza pentru a judeca popoarele, care se vor prezenta în fața Sa la începutul Împărăției milenare (Matei 25.31-46). Trebuie remarcată această diferență între o curte marțială și o judecată obișnuită.

„Și are un nume scris pe haina și pe coapsa Lui” (versetul 16). Haina este un simbol al aspectului său exterior. Acolo unde ne-am aștepta să găsim sabia, pe coapsa sa, ca în Psalmul 45.4, găsim pe haina Sa⁸ simbolul autorității și tăriei Sale, și anume acest nume glorios: „Împăratul împăraților și Domnul domnilor”. Am întâlnit deja acest titlu în Apocalipsa 17.14 și este

⁷ „Pășuna” este grecescul *poimaino*, care este înrudit cu *poimen*, „păstor”, și *poimne* sau *poimnion*, „turmă”, însemnând deci „a îngriji o turmă ca un păstor” (Luca 17.7; Ioan 21.16; Faptele apostolilor 20.28; 1 Corinteni 9.7; 1 Petru 5.2). Mesia Își va păstori turma (Matei 2.6; compară cu 1 Cronici 11.2; Mica 7.14 LXX). Uneori, „a pășuna” poate avea un sens negativ („distruge în timp ce paște”) (de exemplu, Ieremia 22.22), dar este o întrebare (contrar lui Mounce, pag. 347) dacă acesta este cazul în Apocalipsa (vezi și Apocalipsa 2.27; 12.5), cu atât mai mult cu cât cuvântul din Apocalipsa 7.17 are oricum un sens pozitiv. Dacă „a pășuna” ar însemna aici „a judeca”, atunci și credinciosul ar lua parte la judecată conform cu Apocalipsa 2.27, ceea ce ar contrazice Ioan 5.22,27. Argumente în favoarea sensului „a pășuna” = „a judeca” sunt pe baza contextului („a lovi neamurile” și „a călca teascul”) și paralela cu Psalmul 2.9 („a zdrobi”), dar în opinia mea acestea nu sunt decisive.

⁸ Eu traduc aici: „pe haina Lui, și anume pe coapsa lui” (*kai* epexegetic, «și» explicativ) adică pe partea hainei care cădea peste coapsă; eventual pe teaca sabiei.

remarcabil că îl găsim și în 1 Timotei 6.15⁹, unde este vorba de Numele lui Dumnezeu Însuși, care Îl face pe Domnul Isus să apară pe scenă (compară și cu Deuteronomul 10.17). Aceasta este una dintre numeroasele dovezi din Scriptură că Domnul Isus este Dumnezeu Însuși.¹⁰ În Daniel 7.13, de exemplu, El este numit „Fiul Omului” care stă în fața „Celui Bătrân de zile” pentru a primi domnia; dar apoi El Însuși apare ca „Cel Bătrân de zile” (versetul 22). Este vorba de una și aceeași Persoană (caracteristicile „Celui Bătrân de zile” din Daniel 7 sunt aceleași cu cele ale „Fiului Omului” din Apocalipsa 1!). Fiul Omului, Mielul din Apocalipsa 5, este aceeași Persoană cu Dumnezeu Cel Atotputernic, Creatorul de pe tronul din Apocalipsa 4; El este atât Dumnezeu, cât și Om și va fi revelat pe pământ într-o dublă însușire ca „Împărat al împăraților și Domn al domnilor”.

2. Judecățile lui Hristos (Apocalipsa 19.17-21)

Judecata va veni în orice caz și este puțin descrisă. Sfârșitul este anunțat chiar înainte ca ceva să se fi întâmplat. „Și am văzut un înger care stătea în soare” (versetul 17); el stă în acest loc sublim¹¹ și anunță, cu puterea și tăria pe care o simbolizează soarele, un mare banchet al lui Dumnezeu pentru păsările de pradă: „A strigat cu glas tare, spunând tuturor păsărilor care zboară în mijlocul cerului”¹² [este o scenă pe care o găsim și în Ezechiel 39.17-20 cu referire la Gog]: „Veniți, adunați-vă la marea cină a lui Dumnezeu”. Ce contrast între această masă și ospățul nunții¹³ Mielului! Mai întâi cina glorioasă din cer și, la scurt timp după aceea, acea teribilă cină al lui Dumnezeu pe pământ, unde mii de oameni pier: împărați, conducători peste mii, oameni puternici, liberi și sclavi, mici și mari, toți¹⁴ vor fi judecați. Nu va exista nicio diferență până la „cel mai mic” păcătos. Un păcătos este un păcătos și merită judecata. În versetul 5 am văzut sclavii mici și mari ai lui Dumnezeu, iar aici este vorba de vrăjmașii mici și mari. În curând morții, mari și mici, vor fi văzuți înaintea marelui tron alb (Apocalipsa 20.12). Este clar că cei „mari” poartă o responsabilitate mai mare decât ceilalți care fac parte din această oștire ostilă, dar toți vor primi aceeași sentință de condamnare la moarte. Doar atunci când vor fi înviați o mie de ani mai târziu și vor apărea în fața marelui tron alb vor exista diferențe în judecată (Apocalipsa 20.12: „după faptele lor”).

⁹ Există o mică diferență; expresia din 1 Timotei 6.15 exprimă în sens literal: „Împăratul conducătorilor și domnul stăpânitorilor” (*ho basileus ton basileuonton kai kyrios ton kyrieuonton*). O astfel de expresie nu trebuie înțeleasă în sens literal, ca și cum ar fi vorba despre un împărat peste împărați, ci este derivată dintr-un superlativ ebraic: împăratul în sine, împăratul suprem (compară cu Cântarea Cântărilor etc.).

¹⁰ Dintre cele patru nume ale lui Hristos din acest pasaj, primul (versetul 11a) este asociat în primul rând cu umanitatea Sa (compară cu Apocalipsa 1.5; 3.14), iar ultimele trei se referă la Dumnezeirea Sa: versetul 12b (vezi Matei 11.27), versetul 13b (vezi Ioan 1.1-3,14) și versetul 16b (vezi 1 Timotei 6.15).

¹¹ „În soare” nu înseamnă că îngerul se afla în globul solar, ci stătea în lumina soarelui, înconjurat de lumină. Prin urmare, în cuvintele sale se află autoritatea guvernării, chiar a gloriei lui Hristos Însuși.

¹² Literal: „în mijlocul cerului”, ca în Apocalipsa 8.13 și Apocalipsa 14.6; cuvântul grecesc *mesouranema*, de fapt zenitul, cel mai înalt punct al orbitei soarelui („în mijlocul” cerului, la amiază), ceea ce stabilește o legătură cu precedentul „în soare”. Din tărâmul puterii și gloriei supreme sunt chemate păsările de pradă (simbolice).

¹³ Acestea sunt aceleași cuvinte: „cina nunții Mielului” (versetul 9) și „marea cină a lui Dumnezeu” (versetul 17); „cină” este grecescul *deipnon*, adică masa principală a zilei, masa de seară.

¹⁴ „Toți” în versetul 18 înseamnă: „diferiți oameni”, liberi sau înrobiți, mici sau mari.

Apoi vine un moment solemn: „Și am văzut fiara și pe împărații pământului și oștirile lor adunate să lupte împotriva Celui care ședea pe cal și împotriva oștirii Lui” (versetul 19; compară cu Apocalipsa 16.16). Nu există nicio descriere a bătăliei propriu-zise. În schimb, vedem rezultatul imediat și indubitabil (compară cu Apocalipsa 13.4!): „Și fiara a fost prinsă, și falsul profet care era cu ea, care făcuse înaintea ei semnele” (versetul 20). Aceasta este în concordanță cu ceea ce s-a spus în Apocalipsa 13.13; de aici reiese încă o dată clar că profetul fals este identic cu cea de-a doua fiară, Antihristul, care a făcut semnele „prin care îi înșelase pe cei care au primit semnul fiarei și pe cei care s-au închinat chipului ei. Cei doi au fost aruncați de vii în iazul de foc care arde cu pucioasă” (versetul 20b).

Este remarcabil faptul că fiara și profetul fals nu au aceeași soartă ca oștirile, despre care se spune: „și ceilalți au fost uciși cu sabia” (versetul 21). Luptătorii vor fi uciși și, conform versetului 18, carnea lor va fi mâncată (chiar dacă este vorba de un limbaj figurat, acesta indică o moarte fizică). Găsim împlinirea acestei referințe din versetul 18 în versetul 21 de aici: „și ceilalți au fost uciși cu sabia Celui care ședea pe cal, sabie care ieșea din gura Lui; și toate păsările s-au saturat din carnea lor.” Ei vor fi uciși și vor coborî în Hades și vor rămâne în această locuință a morților timp de o mie de ani, așteptând învierea pentru judecată (Ioan 5.29); apoi, așa cum am menționat deja, vor apărea în fața marelui tron alb. Dar acesta nu va fi cazul fiarei și al profetului fals. Ei nu vor fi uciși, ci aruncați în iazul de foc fără să moară trupește.¹⁵ Aceasta nu este încă soarta balaurului, a lui satan. Acesta va reapărea pe scenă o mie de ani mai târziu și apoi va sfârși și el în iazul de foc (Apocalipsa 20.10).

În 2 Tesaloniceni 2.3 Antihristul este numit „omul păcatului”, iar în versetul 8 se spune că Domnul Isus îl va mistui „cu suflarea gurii Sale”. Versetul nostru dezvăluie modul teribil în care va avea loc aceasta: el va fi aruncat de viu în iazul de foc. La fel cum în Vechiul Testament au existat doi oameni care s-au dus la cer vii (Enoh și Ilie), acești doi oameni răi vor merge în iazul de foc fără să moară înainte. În Împărăția milenară, ei vor fi singurii din iazul de foc, unde încă nu se află nimeni. Cei care au murit în necredință vor merge în Hades, împărăția morților, la fel ca omul din Luca 16.23, unde vor rămâne până la a doua înviere, adică până la învierea necredincioșilor (Apocalipsa 20.5,6,11-15). Abia după judecata înaintea marelui tron alb vor fi aruncați în iazul de foc.

3. Balaurul este legat (Apocalipsa 20.1-3)

Acum aflăm mai multe detalii despre satan, balaurul, care a instigat campania împotriva Mielului (Apocalipsa 16.13-16). În Apocalipsa 12, el a fost aruncat pe pământ; de aceea, un înger (poate Mihail ca în Apocalipsa 12) trebuie să coboare din cer pentru a prinde balaurul

¹⁵ „Iazul de foc” (a se vedea și Apocalipsa 20.10,15; 21.8) - care nu trebuie confundat cu Hades, adică locuința morților (compară cu Apocalipsa 20.14) - este același cu ceea ce în alte locuri este numit „iadul” (grecescul *gehenna*; a se vedea, de exemplu, Matei 10.28), „focul nestins” (Marcu 9.43, compară cu versetul 48) și „focul etern” (Matei 25.41, compară cu versetul 46; Iuda 7). Cu privire la combinația „foc și pucioasă”, compară cu Apocalipsa 9.17; 14.10; Geneza 19.24; Psalmul 11.6; Ezechiel 38.22; și mai ales Isaia 30.33, unde citim despre un „șuvoi de pucioasă”, inițial un loc din Valea Hinom de lângă Ierusalim (cuvântul „Geena” derivă din această vale!), scena idolatriei lui Moloh (2 Împărați 23.10; Ieremia 7.31,32; 19.6,11-14), dar în Isaia sensul figurat este deja subînțeles: șuvoiul de pucioasă este iadul. În opinia mea, „împăratul” din acest verset este ultimul împărat al lui Israel: Antihristul. Ca și în Apocalipsa 19, el este destinat iadului.

Iazul de foc „arde cu pucioasă”, o substanță galbenă care se găsește în formă naturală în zonele vulcanice și arde ușor în aer. Un lac de pucioasă în flăcări este foarte fierbinte și miroase îngrozitor.

(versetul 1). El are „cheia Adâncului și un lanț mare în mâna lui”. Am văzut următoarele despre Adânc: fiara se ridică din el (Apocalipsa 11.7; 17.8). În Apocalipsa 9 era vorba și despre demoni din Adânc; acolo era nevoie de o cheie pentru a deschide Adâncul. Aici este nevoie din nou de această cheie, de data aceasta pentru a închide Adâncul pentru o mie de ani.¹⁶

„Balaurul, șarpele cel vechi, care este diavolul și satan” (versetul 2), este legat cu lanțul pentru o mie de ani și închis în siguranță în Adânc. El este cauza tuturor nenorocirilor umane, a păcatului, care a venit în lume. Desigur, știm că nici natura umană, carnea însăși, nu este bună; după o mie de ani de pace și prosperitate, ea nu s-a schimbat încă în bine. Aceasta va deveni clar din versetele 7-9. Dar va conta enorm de mult faptul că diavolul va fi închis în Adânc timp de o mie de ani¹⁷. Prin aceasta, dreptatea va domni pe pământ timp de o mie de ani. Deși nu va „locui” încă; aceasta se va întâmpla doar pe noul pământ (2 Petru 3.13). Aceasta include faptul că tot păcatul va fi îndepărtat din lume pentru totdeauna (Ioan 1.29); însă, aceasta nu se va întâmpla încă în Împărăția păcii. Despre cei care se răzvrătesc împotriva Domnului în Împărăția păcii, citim în Isaia 65.11,12 că sunt destinați sabiei (compară și cu Isaia 65.20). Psalmul 101.8 spune: „În fiecare dimineață îi voi nimici pe toți cei răi din țară, ca să stârpesc din cetatea DOMNULUI pe toți lucrătorii nelegiurii” (a se vedea și Țefania 3.5). Dar majoritatea celor care se vor naște în Împărăția păcii și care nu se vor naște din nou până la sfârșitul ei, nu se vor răzvrăti împotriva lui Dumnezeu până când satan nu va fi dezlegat după cei o mie de ani, pentru a-i înșela (versetele 7-10). Răutatea inimilor lor va trebui să iasă la lumină prin eliberarea lui satan.

Acesta (versetele 1-7) este singurul pasaj din toată Scriptura care ne învață că domnia lui Hristos va dura o mie de ani.¹⁸ De șase ori găsim aici expresia „o mie de ani”. Prin urmare, domnia

¹⁶ Când încep cei o mie de ani? În plus față de tratarea generală a acestei întrebări (în partea A, capitolul 7), următoarele argumente în favoarea punctului de vedere exprimat acolo:

(a) Există o legătură directă cu Apocalipsa 19.20,21; în Apocalipsa 16.13-16 balaurul, fiara și profetul fals au adunat națiunile în Armagedon, în Apocalipsa 19.20,21 găsim judecata asupra fiarei și profetului fals, iar acum, în Apocalipsa 20.1-3, urmează în același timp judecata (provizorie) asupra balaurului. De aici rezultă că și Apocalipsa 20.1-3 au loc imediat după revenirea lui Hristos; această revenire este *terminus a quo* (punctul de început) al Împărăției milenare. *Terminus ad quem* (punctul final, țelul final) este dezlegarea lui satan, judecata finală și începutul stării eterne.

(b) Începutul celor o mie de ani reiese clar și din ordinea cronologică inconfundabilă care se regăsește în seria de viziuni de la Apocalipsa 19.1 până la Apocalipsa 21.2, fiecare dintre acestea începând cu „și am văzut” sau „am auzit”; evenimentul din Apocalipsa 20.1-3 urmează cronologic după cele din Apocalipsa 19.19-21. Oricine crede că Apocalipsa 20.1-6 reprezintă o recapitulare a evenimentelor anterioare din Apocalipsa (conform lui Greijdanus) ar trebui să prezinte argumente independente pentru a se îndepărta de sensul *prima facie* al textului.

¹⁷ Adâncul va fi, de asemenea, pecetluit precum groapa cu lei (Daniel 6.17) și mormântul lui Hristos (Matei 27.66). Totul va fi făcut pentru a-l împiedica pe satan să scape sau să fie eliberat. Această închidere completă a lui satan face imposibilă gândirea la o legare parțială a lui satan (a se vedea nota de subsol 19)

¹⁸ Această chestiune a viitoarei domnii milenare a lui Hristos, așa-numita Împărăție milenară sau mileniu (= „perioadă de o mie de ani”; în latină *mille* = o mie, *annus* = an), este una dintre cele mai importante pentru interpretarea întregii cărți. De aceea, întregul capitol 7 din partea A [a cărții] se ocupă de el (dar a se vedea și capitolul 3 din carte). Cititorului i se recomandă să (re)citească mai întâi aceste capitole pentru a înțelege corect Apocalipsa 20-22.

Conform unei tradiții iudaice (2 Enoh 32.2; 33.1,2), există șapte perioade de o mie de ani (milenii), care corespund celor șapte zile ale creației. După 6000 de ani de istorie a lumii vine al șaptelea mileniu, cel al împărăției păcii, adică (ca și a șaptea zi a creației) marele Sabat al creației (compară cu Evrei 4.9,10), urmat de eternitate. Și în Apocriifele la NT (Barn 15) conțin, de asemenea, ideea că după 6000 de ani de istorie a lumii, va începe un Sabat cosmic, corespunzător celor șapte zile ale creației.

Nu văd niciun motiv pentru a nu lua numărul o mie în mod literal; a se vedea Partea A [din carte], capitolul 4.3. Adesea este citat 2 Petru 3.8, dar aceasta nu se aplică aici, deoarece acolo este vorba despre „timpul” lui Dumnezeu; aici este vorba despre timpul pământesc: timpul domniei lui Hristos peste popoarele pământului.

Fiului Omului nu va dura la nesfârșit. Ca Fiu al lui Dumnezeu, El va domni desigur pentru totdeauna, dar domnia Sa ca Fiu al Omului este limitată la o perioadă de o mie de ani, până când Împărăția va fi predată lui Dumnezeu Tatăl (1 Corinteni 15.24). Satan este menționat de trei ori în legătură cu această Împărăție, de două ori în legătură cu învierea necredincioșilor. Până la împlinirea celor o mie de ani, diavolul nu va mai înșela¹⁹ națiunile²⁰, așa cum a făcut-o pentru ultima dată în Apocalipsa 16.13; dar după cei o mie de ani, el va înșela din nou oamenii (versetul 8).

4. Împlinirea primei învieri (Apocalipsa 20.4-6)

Începând cu versetul 4, este descrisă Împărăția păcii propriu-zisă; sau mai precis: de două ori se vorbește despre cei care „împărătesc cu Hristos” (versetele 4 și 6), ceea ce înseamnă în același timp că cei o mie de ani formează perioada în care Hristos Însuși împărătește.²¹ Ne

¹⁹ Lanțurile, Adâncul, închiderea și pecetluirea - oricât de simbolic ar fi interpretate - sunt suficiente pentru a împiedica complet orice influență a lui satan asupra omenirii, și despre aceasta este vorba aici (ceea ce este, de asemenea, menționat explicit). De aceea, este de neînțeles faptul că atât de mulți sunt de părere că satan este acum deja legat și nu mai poate înșela națiunile. În privința aceasta se face evident referire la Apocalipsa 16.13-16. În acest pasaj, despre care majoritatea cred că are un sens escatologic, satan este în mod evident încă pe deplin capabil să înșele națiunile. Dacă aceasta este adevărat, aceasta trebuie să se aplice și la întreaga perioadă actuală, vezi și Partea A [din această carte], capitolul 7.5 și 7.6. În 2 Petru 2.4 și Iuda 6 citim despre îngeri, care sunt deja legați cu lanțuri în Tartar, dar acesta este un alt mod decât satan și îngerii săi, care au încă libertate deplină de mișcare.

Începând cu Victorin (cca. 300), a existat opinia că satan ar fi „legat” în viața credincioșilor, dar încă „liber” pentru necredincioși, care sunt înșelați. Aceasta

(a) nu face dreptate formulărilor clare din versetele 1-3 și

(b) nu explică dezlegarea lui satan după cei o mie de ani și

(c) nu explică de ce credincioșii din vremea noastră pot foarte bine să fie înșelați de satan (de exemplu, Matei 16.23; Faptele apostolilor 5.3).

Greijdanus (pag. 291-295) este exact de altă părere. El crede că „legarea” lui satan înseamnă subjugarea popoarelor păgâne din afara „națiunilor creștine”, pentru a le împiedica să se năpustească asupra acestora din urmă și să le pună capăt. Cu toate acestea, textul nostru nu spune nimic despre o legare limitată a lui satan și despre o distincție între națiunile creștine și cele necreștine. Legarea lui satan este, așa cum am menționat deja, completă și are loc cu privire la „națiuni” (adică toate). Abia în versetul 8 se vorbește despre o îngrădire: „națiunile care sunt în cele patru colțuri ale pământului, pe Gog și pe Magog”, dar această îngrădire are propria sa semnificație (vezi acolo). În versetul 3 nu există nicio restricție. Pentru că Greijdanus se gândește la o recapitulare fără niciun argument (pag. 291) și nu recunoaște legătura cronologică din Apocalipsa 19.11-21.8, el ratează ideea legării lui satan (compară cu Berkouwer II, pag 89-91).

²⁰ Unii (de exemplu, Moffatt) văd o contradicție între Apocalipsa 19.21 (împărații pământului și oștirile lor sunt uciși) și Apocalipsa 20.3 (există încă națiuni). Însă, în Apocalipsa 19.19-21 este vorba de nimicirea unei puteri militare, nu a populației, care constituie cea mai mare parte a națiunilor. „Oile” din aceste națiuni intră în Împărăția păcii (Matei 25.32-34); acestea sunt „națiunile” (versetul 3) care nu mai sunt înșelate de satan. Prin cei mulți, care se nasc în timpul Împărăției păcii și nu se nasc din nou, marea mulțime a acestor națiuni va putea fi din nou înșelată de satan după Împărăția păcii (versetele 7-9).

²¹ Unii neagă faptul că aceste versete se referă la domnia lui Hristos. Dar Apocalipsa 11.15 („Împărăția lumii a ajuns a Domnului nostru și a Hristosului Său”) este o prefigurare clară a pasajului nostru. Apoi se împlinește faptul că Hristos este „Mai-marele împăraților pământului” (Apocalipsa 1.5). Acesta este momentul în care Hristos va sta pe tronul Său (tronul lui David; Luca 1.32,33), așa cum El încă stă cu Tatăl Său pe tronul Acestuia (Apocalipsa 3.21). Sfinții vor „împărăți pe pământ” (Apocalipsa 5.10); tot așa, domnia lui Hristos este de asemenea viitoare. Apocalipsa 7.17 anticipează aceasta: „...Mielul ... îi va păstori [pe credincioșii care intră în Împărăție]”. Națiunile și împărații pământului îi vor fi supuși (Apocalipsa 21.24-26). Apocalipsa 20.4-6 este

Continuare pe pagina următoare!

impresionează faptul că este nevoie de o carte întregă pentru a descrie judecățile care duc la instaurarea Împărăției păcii și pentru a clarifica de ce sunt necesare aceste judecăți, în timp ce descrierea Împărăției este extrem de scurtă. Cred că există două motive pentru aceasta. În primul rând, începând de la Apocalipsa 21.9 există o anexă în care mireasa, soția Mielului, cetatea sfântă Ierusalim este descrisă în gloria ei în timpul Împărăției milenare; deci se spun mult mai multe despre Împărăție decât ceea ce găsim aici în versetele 4-6. Pe de altă parte, în Împărăția milenară se vor împlini definitiv toate promisiunile din Vechiul Testament. Acestea sunt atât de numeroase și de detaliate (în afară de numeroasele tipuri și imagini ale Împărăției) încât o descriere detaliată aici, în cartea Apocalipsa, este superfluă. Dar Apocalipsa conține unele detalii, care lipsesc din Vechiul Testament, deoarece respingerea lui Mesia, cu toate consecințele sale, nu era încă clar vizibilă în Vechiul Testament. Aici, însă, găsim tot ceea ce este necesar pentru a realiza Împărăția păcii în ciuda respingerii lui Mesia. Descrierea Împărăției în sine este foarte scurtă; aici este vorba în primul rând de sfinții, cărora li se permite să împărătească împreună cu Hristos.

În versetul 4, sunt menționate trei grupuri de credincioși.²² În primul rând, Ioan spune: „Am văzut tronuri”, la fel ca Daniel (Daniel 7.9); dar Daniel nu a văzut pe nimeni stând pe tronuri. El nu putea, desigur, să „vadă” Biserica, deoarece ea era încă o taină la acea vreme (compară cu Efeseni 3.1-10). De aceea, este vorba în primul rând de credincioșii care vor fi în cer în acest moment, inclusiv credincioșii din Vechiul Testament, și pe care îi vedem acum stând pe aceste tronuri. Este posibil ca aceasta să nu fie imediat evident, deoarece cuvântul „ei” nu se referă la un grup anterior. Dar putem înțelege aici că acest „ei” trebuie să se refere la credincioșii cerești. Căci aceste tronuri trebuie (de asemenea) să fie în legătură și cu împărățirea asupra pământului (compară cu Matei 19.28; Luca 22.30). Ei se referă la aceiași credincioși despre care am discutat deja de mai multe ori: cei 24 de bătrâni stau pe tronuri (compară cu Apocalipsa 4.4); ei sunt identici cu mireasa (și oaspeții) din Apocalipsa 19.7-9, care au parte de stăpânirea cu Hristos, așa cum Eva a avut parte cu Adam. Acești sfinți cerești sunt cei care domnesc cu Hristos timp de o mie de ani (compară cu Apocalipsa 2.27).

Un al doilea și al treilea grup, pe care l-am întâlnit deja în Apocalipsa, este format din credincioșii care s-au convertit pe pământ după răpirea Bisericii și care au suferit martiriul în această perioadă. La revenirea lui Hristos, aceștia vor fi înviați; ei vor fi prezenți la ultima fază a primei învieri.²³

cadru rezumat foarte pe scurt, în care își găsesc împlinirea nenumărate referințe din alte pasaje din Apocalipsa. În versetele 4-6, de altfel, accentul nu este pus pe domnia lui Hristos Însuși, ci pe domnia celor care vor domni împreună cu El.

²² Unii disting doar două grupuri și văd primul „ei” din versetul 4 ca un rezumat al celor două grupuri care sunt descrise în continuare. Dar „am văzut” se repetă în mod clar aici: mai întâi Ioan i-a văzut pe cei care stăteau pe tronuri și li s-a dat să facă judecata (= domnia); apoi a văzut cele două grupuri de martiri. Acest lucru este de înțeles în ceea ce privește limbajul, dar inacceptabil în ceea ce privește conținutul, că unii chiar referă „ei” la „națiunile” din versetul 3. Îngerii sunt, de asemenea, scoși din discuție. Ei nu stau niciodată pe tronuri (vezi Partea A [din această carte], capitolul 6.9), dimpotrivă, ei vor fi „judecați” (= conduși) de sfinții înșiși în Împărăția păcii (1 Corinteni 6.3). Prin urmare, sfinții cerești formează primul grup din versetul 4, ceea ce este de așteptat, deoarece ei sunt în mod necesar incluși în întreaga mulțime a sfinților cerești (înviați și glorificați), care împărătesc cu Hristos (compară cu Apocalipsa 2.26-28; 3.21; 5.10; 22.5c; 1 Corinteni 6.2,3) și sunt preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos în Împărăția milenară (versetele 4 și 6). Accentul pus pe domnia martirilor este o încurajare pastorală specială pentru ei, fără să se spună că ceilalți sunt excluși de la această domnie (Beasley-Murray).

²³ Expresia „prima înviere” nu înseamnă neapărat același moment, ci mai degrabă o ordine a învierii cu diferite etape. Acestea includ învierea lui Hristos și a tuturor celor care „sunt ai lui Hristos” (compară cu 1 Corinteni

Diferența dintre cele două grupuri este că primul este format din credincioșii care vor fi uciși înainte de necazul cel mare (a se vedea Apocalipsa 6.9: sufletele de sub altar); este vorba de „sufletele²⁴ celor care au fost decapitați²⁵ pentru mărturia lui Isus și pentru Cuvântul lui Dumnezeu”; ei au vestit Evanghelia Împărăției și au fost uciși înainte de ultimii trei ani și jumătate. După cum a spus Domnul Isus în Apocalipsa 6.11, ei au trebuit să aștepte al doilea grup de martiri (al treilea grup de credincioși din versetul 4): pe cei care au pierit în timpul necazului cel mare, care „nu se închinaseră fiarei și nici chipului ei și nu primiseră semnul [fiarei] pe fruntea lor sau pe mâinile lor” (Apocalipsa 13.15; 15.2).²⁶ Ei vor avea parte, de asemenea, de prima înviere: „... și ei au înviat²⁷ și au împărățit²⁸ cu Hristos o mie de ani”.

15.23); sfinții, care au murit, din Vechiul Testament și cei din Biserică vor fi înviați la răpirea descrisă în Ioan 14.1-3 și 1 Tesaloniceni 4.13-18. Martirii de după răpirea Bisericii vor fi înviați la apariția lui Hristos la începutul Împărăției păcii, a se vedea Partea A [din această carte], capitolul 7.6 și în text cu referire la cele două învieri: cea a credincioșilor înainte de Împărăția păcii și cea a necredincioșilor după Împărăția păcii (a se vedea și notele de subsol 27 și 28).

²⁴ Cuvântul „suflete” se poate referi uneori la întreaga persoană (de exemplu, Faptele apostolilor 27.37; 1 Petru 3.20), dar deja în Apocalipsa 6.9 se referă clar la sufletele celor care au murit. Sunt sufletele celor care au murit și sunt aduși la viață: persoane complete cu suflet și trup (compară cu Matei 10.28). Greijdanus (pag. 295-300) explică în detaliu că, deoarece referirea este la „suflete”, nu putem avea de-a face aici cu persoane înviate. El uită însă că despre acești morți se spune că „vin la viață”, ceea ce aici nu poate însemna decât învierea (a se vedea nota de subsol 27). Sufletele martirilor intră în Împărăția milenară în trupurile lor înviate!

²⁵ Cuvântul grecesc *pelekizo* (în Noul Testament doar în acest pasaj) este derivat din *pelekys*, toporul cu două tășuri al lictorilor, cu care se făceau inițial execuțiile la Roma. Ulterior, acestea au fost efectuate cu sabia (de exemplu, la Pavel). Cu toate acestea, verbul a continuat să fie folosit. Așa că aici înseamnă pur și simplu „a ucide”. În Apocalipsa 6.9 este cuvântul „înjunghiați”, care are un alt sens decât „decapitați”; în orice caz, acest grup include mai mulți martiri decât doar cei care au fost „decapitați” în sens literal.

²⁶ Pe baza Apocalipsa 6 și 13, văd două grupuri în versetul 4b în loc de unul, așa cum văd unii, care interpretează grecescul *kai hoitines*, „și cei” ca „și într-adevăr aceia” sau „inclusiv aceia” ca în Apocalipsa 1.7 („și cei”). Din același motiv Greijdanus (pag. 296,297) vede și el un singur grup în loc de trei în versetul 4.

²⁷ Cuvântul în limba greacă *ezesan* din *zao* „a trăi” sau „(a reveni) la viață” este o expresie foarte frecventă în Noul Testament în legătură cu învierea trupeză: vezi Apocalipsa 1.18; 2.8; 13.14; Matei 9.18; Marcu 16.11; Luca 24.5,23; Faptele apostolilor 1.3; 9.41; 20.12; Romani 14.9a; 2 Corinteni 13.4a. Potrivit lui Ladd (pag. 265), miezul întregii probleme a Împărăției milenare constă în interpretarea corectă a acestei expresii. Cei care consideră că expresia „au trăit” este prea ambiguă, pentru a fi înțeleasă ușor ca o înviere trupeză și cred că Ioan ar fi folosit o expresie mai clară dacă s-ar fi gândit la învierea trupeză, ar trebui să țină cont de faptul că, de exemplu, *anistemi* „a aduce la viață” și *egeiro* „a învia” pot avea și multe alte sensuri. Aici este vorba despre revenirea la viață a „morților” (compară cu versetul 5) și este lipsită de ambiguitate. Este de neînțeles cum Greijdanus (pag. 289,290.) poate înțelege „revenirea la viață” ca „a fi umplut de viață deplină, sfântă, glorioasă” la moartea trupeză, adică înainte de înviere, și astfel să numească *moartea* credincioșilor „prima înviere”. Aici devine clar la ce construcții auxiliare trebuie să recurgem pentru a împinge acest pasaj într-o schemă achiliastică. Aoristul („au venit la viață”) subliniază aici caracterul momentan al venirii la viață. Trecutul se referă la ceea ce Ioan „a văzut”; împlinirea, totuși, se află în viitor; versetul 6b folosește, de asemenea, timpul viitor.

²⁸ Nu există nicio indicație în Scriptură că martirii sau sfinții decedați în general împărătesc deja cu Hristos. În primul rând, deși Hristos ca Dumnezeu Fiul este, desigur, implicat în domnia asupra tuturor lucrurilor chiar și acum, domnia Sa glorioasă și publică asupra pământului ca Fiu al Omului este viitoare (a se vedea Evrei 2.5: „lumea locuită care va veni”; Evrei 10.12: „așteptând până când”). În al doilea rând, versetele 4-6 nu se referă doar la sfinții care au murit, ci și la sfinții înviați, și anume cei care au parte de prima înviere; prin urmare, domnia lor nu poate începe decât atunci când sunt înviați, adică la revenirea lui Hristos. În al treilea rând, chiar și sfinții glorificați (!) din Apocalipsa 5.10 vorbesc despre domnia cu Hristos în viitor: ei așteaptă a doua venire. Cu privire la ideea (de la *De Civitate Dei* 20.9-10 a lui Augustin) că această „primă înviere” ar fi un fel de înviere „spirituală”, de exemplu în sensul din Coloseni 2.12, trebuie să se țină seama de următoarele:

(a) Cuvântul grecesc pentru „înviere” (*anastasis*) apare de patruzeci și două de ori în NT și (poate cu excepția din Luca 2.34) înseamnă întotdeauna înviere trupeză;

Continuare pe pagina următoare!

Vor exista, de asemenea, oameni pe pământ care vor crede în timpul Apocalipsei, dar care nu vor muri ca martiri. Aceștia vor rămâne pe pământ; ei vor intra în Împărăția păcii ca oile din Matei 25.32-34. Aceasta este mulțimea care vine din necazul cel mare și intră în Împărăție, precum și cei 144.000 din Israel (Apocalipsa 7). Aceștia vor fi supuși Împăratului pe pământ, în timp ce sfinții cerești (înviați, glorificați) vor fi co-împărați ai Împăratului.

De asemenea, trebuie să facem distincție între două feluri de înviere, cea a credincioșilor și cea a necredincioșilor. Majoritatea creștinilor de astăzi cunosc o singură înviere „în ziua de apoi” (compară cu Ioan 11.24). Însă, Scriptura arată clar că vor exista două învieri: una înainte și una după Împărăția milenară. Într-adevăr, această ultimă nu este numită „înviere” aici, dar este, deoarece versetul 5 spune: „Ceilalți²⁹ morți nu au înviat până când nu s-au împlinit cei o mie de ani”. Vedem, deci, că morții necredincioși revin la viață după cei o mie de ani. În consecință, aceasta este o înviere: trupul va fi înviat, dar duhul va rămâne mort din punct de vedere spiritual, astfel încât ei vor fi numiți în continuare „morți” înaintea marelui tron alb. Trupul lor va fi înviat, astfel încât ei vor fi etern în iad, dar din punct de vedere moral ei rămân morți; de aceea este vorba și despre „a doua moarte” (versetul 6), care va dura etern în iad. Prima moarte este fizică și temporală; a doua moarte este spirituală, o îndepărtare eternă de fața lui Dumnezeu (compară cu Matei 10.28; 2 Tesaloniceni 2.9).³⁰

(b) în pasajele în care versetele 6 și 12 implică o a doua înviere, care este înțeleasă literal de către toți, prima înviere trebuie, de asemenea, să fie înțeleasă literal; textul nu conține niciun motiv pentru a înțelege expresiile „a deveni viu” și „înviere” la figurat prima dată, și literal a doua oară (a se vedea Partea A [din această carte], capitolul 7.6);

(c) „au devenit vii” [Zürcher; traducerea Rev. Elb.] din versetul 4 este aceeași expresie ca în versetul 5 și este foarte comună pentru învierea trupeză (vezi nota de subsol 27). Poate că nicăieri interpretarea achiliastică nu este atât de slabă ca aici în legătură cu prima înviere! Berkouwer pare să fie conștient de acest fapt (II, pag. 87,88; 91,92).

Înainte de Augustin, Iustin Martirul accepta cu siguranță o înviere corporală înainte de mileniu (*Dial. Tryph.* 80) și o înviere generală după mileniu (ibid. 81). Irineu credea într-o Împărăție milenară pe pământ în care sfinții și martirii vor fi răsplătiți (*Adv. Haer.* 5.32) și a pus în legătură „prima înviere” din Apocalipsa 20 cu „învierea celor drepti” din Luca 4.14 (ibid. 39.3-10).

Însă, alți părinți ai Bisericii primare au exprimat speculații sălbatice cu privire la Împărăția milenară (a se vedea Mounce, pag. 358); este posibil ca aceasta să-l fi determinat pe Augustin să spiritualizeze Apocalipsa 20.1-6. Aceeași teamă de extravagante (în general presupuse) ale chiliasmului îi împiedică și astăzi pe unii comentatori protestanți conservatori să ia în serios sensul *prima facie* al acestui pasaj. Lilje spune că „respingerea modernă a chiliasmului se bazează de obicei pe considerente dogmatice, nu pe exegeza biblică” (pag. 252).

²⁹ Din context rezultă clar că „ceilalți morți” pot fi doar cei care au murit necredincioși, deoarece

(a) în versetul 4, toți credincioșii de la Abel încoace sunt înviați din morți. Prin urmare, acești morți, „din” mijlocul cărora sunt înviați, sunt în mod necesar cei necredincioși;

(b) din versetul 6 rezultă că cei care vor fi înviați la a doua înviere nu sunt „binecuvântați și sfinți”, ci au parte de „a doua moarte”;

(c) în versetele 11-15, la judecata dinaintea marelui tron alb, nu este văzut niciun credincios; sunt doar „morți” (deși aceștia sunt înviați) și este menționat doar iazul de foc.

Până la înviere, acești morți se află în Hades (compară cu versetul 13); la întoarcerea lui Hristos, oștirile învinse vor merge acolo. Răzvrățiții, care sunt uciși în timpul Împărăției păcii (Isaia 65.20; Psalmul 101.8) merg, de asemenea, în Hades. Credincioșii nu vor muri în timpul Împărăției păcii (compară cu Isaia 65.22,23); așadar, după revenirea lui Hristos paradisul nu va mai fi deci necesar pentru cei care adorm.

³⁰ „Moartea” și „viața” sunt, prin urmare, expresii importante: despre credincioși se spune că „trăiesc” chiar și după moartea lor trupeză (Matei 22.32; Luca 20.38; compară cu Ioan 11.25,26!); iar necredincioșii sunt „morți” chiar înainte de moartea lor trupeză (Efeseni 2.1; Coloseni 2.13) și chiar după învierea lor (versetul 12). Compară contrastul remarcabil dintre „prima înviere” și „a doua moarte” (versetele 5,6; a se vedea versetul 14b). În Scriptură, termenul „moarte” înseamnă

(a) moartea morală a necredincioșilor de acum,

(b) moartea fizică a credincioșilor și a necredincioșilor și

(c) moartea eternă a necredincioșilor.

Prin urmare, vor exista două învieri, ceea ce reiese clar și din alte pasaje din Scriptură. În Marcu 9.9 și în alte pasaje, Domnul Isus Însuși vorbește despre o înviere *dintre* morți: „... decât atunci când Fiul Omului va fi înviat *dintre* morți [nu: din moarte!]” Aceasta înseamnă că unii vor rămâne în mormânt, în timp ce alții vor fi înviați, așa cum a fost cazul Domnului Isus și cum va fi cazul cu răpirea Bisericii. Pavel scrie: „... dacă voi ajunge cumva la învierea *dintre* morți” (Filipeni 3.11; compară cu Luca 20.35; Faptele apostolilor 4.2). La a doua înviere este vorba de cei care au murit în păcatele lor. În Luca 14.14 și Faptele apostolilor 24.15, Luca face diferențierea între o înviere a celor drekți și o înviere a celor nedreți. În Ioan 5.29, Domnul Isus face diferențiere între „învierea vieții” și „învierea judecării”, iar Pavel face diferențierea în 1 Corinteni 15.23,24: „... cel dintâi rod, Hristos, apoi cei ai lui Hristos, la venirea Lui; atunci va veni sfârșitul, când El va preda Împărăția Celui care este Dumnezeu și Tatăl Său”. În versetul 26, el adaugă: „Cel din urmă vrăjmaș desființat va fi moartea”. Prin învierea necredincioșilor, Dumnezeu va distruge moartea; aceasta va fi aruncată în iazul de foc (versetul 14). Prin urmare, este foarte important să se facă diferențiere între cele două învieri în contextul Împărăției păcii.

„Aceasta este cea dintâi înviere. Fericit și sfânt este cel care are parte de cea dintâi înviere: asupra lor, a doua moarte³¹ nu are putere” (versetele 5b și 6). Din nou, accentul este pus pe faptul că prima înviere se aplică numai credincioșilor, iar a doua înviere numai necredincioșilor. Despre credincioși se spune: „Ei vor fi preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos și vor împărăți cu El o mie de ani” (versetul 6b). A împărăți în limba greacă înseamnă literalmente „a domni ca *împărat*”. Ei vor fi, de asemenea, *preoți*. Nu se spune „preoți înaintea lui Dumnezeu”, ci „preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos”. Cei 24 de bătrâni din Apocalipsa 5.10 erau preoți înaintea lui Dumnezeu (vezi și Apocalipsa 1.6); ei au venit în Locul preasfânt cu mijlocirea lor pentru credincioșii persecutați de pe pământ. Aici îi vedem venind din cer, pentru a fi preoți pentru pământ, nu preoți reprezentând oamenii înaintea lui Dumnezeu, ci preoți reprezentând pe Dumnezeu înaintea oamenilor de pe pământ. Acesta este același caracter pe care Domnul Isus Însuși îl posedă ca Împărat-Preot. Zaharia 6.13 vorbește despre acest caracter dual: „El va ședea și va împărăți pe tronul Său; și va fi preot pe tronul Său”. În Geneza 14.18 găsim frumoasa imagine a lui Melhisedec, care a venit la Avraam ca împărat-preot și l-a binecuvântat, aducând pâine și vin în această calitate (compară cu Evrei 7.1-10). Noi vom aduce în curând binecuvântarea prezenței lui Dumnezeu pe pământ. 1 Petru 2.5,9 vorbește despre o „preoție sfântă”, pentru a aduce jertfe spirituale bine primite lui Dumnezeu prin Isus Hristos, dar și despre o „preoție împărătească” care „vestește virtuțile Celui care v-a chemat din întuneric la lumina Sa minunată”. Strict vorbind, noi posedăm deja aceste calități acum; dar aici vedem cum vom fi în curând o binecuvântare pentru locuitorii pământului, atunci când în timpul Împărăției păcii vom fi „preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos”.

³¹ Termenul „a doua moarte” apare în Targum-ul palestinian în Deuteronomul 33.6 (dovada iudaică a învierii) și spune: „Să trăiască Ruben în lumea aceasta și să nu moară în a doua moarte, de care mor păcătoșii în lumea viitoare”, în timp ce Targum-ul la Isaia 65.6 spune că trupurile (inviate) ale celor păcătoși vor fi predate celei de-a doua morți (Johnson, pag. 585 și 590). A doua moarte înseamnă aici a fi exclus de la învierea la viața eternă (compară cu Daniel 12.2).

(b) După cei o mie de ani (Apocalipsa 20.7-21.8)

5. Gog și Magog (Apocalipsa 20.7-10)

„Și când se vor împlini³² cei o mie de ani, Satana va fi eliberat din închisoarea lui” (versetul 7).³³ În versetele 7-10 auzim din nou o altă istorisire tristă. Pentru ultima dată, trebuie să se dovedească faptul că firea (carnea) omului, și a lui satan de altfel, este incorrigibilă. Aceasta nu putea fi mai evident decât este aici: după o mie de ani de domnie, caracterizată prin pace, dreptate și binecuvântări divine, carnea nu a devenit mai bună prin aceasta. Cu siguranță, pentru unii este dificil să-și imagineze că vor exista necredincioși pe pământ în Împărăția milenară. Căci vedem în Matei 25 că numai „oile” pot intra în Împărăție. În Împărăția păcii, însă, se vor naște mulți oameni, dintre care mulți nu se vor converti. Vor muri oameni, aceia care se revoltă public împotriva lui Dumnezeu (Isaia 65.20; Psalmul 101.8). Datorită numeroaselor nașteri, populația lumii va crește semnificativ în Împărăția milenară, cu atât mai mult cu cât credincioșii, dar și necredincioșii care nu se revoltă public nu vor muri (Isaia 65.22). Potrivit cu Isaia 60.21, pentru Israel va fi valabil: „Și poporul tău – ei toți vor fi drepti” (compară cu Isaia 45.25; 59.20,21; Ieremia 31.31-34; Romani 11.26).³⁴ Știm, însă, că multe dintre popoare vor *simula* doar ascultarea (compară domnia lui David, modelul Împărăției păcii: Psalmul 18.45,46; 66.3; 81.16; compară și cu Mica 7.17). Ei sunt ipocriți, pentru că nu îndrăznesc să se ridice împotriva lui Dumnezeu în public; dar în inimile lor Îl vor urî, „pentru că gândirea cărnii este vrăjmășie împotriva lui Dumnezeu” (Romani 8.7). Aceasta este atât de adevărat, încât este valabilă și în Împărăția păcii, în condiții ideale. Omul a vrut întotdeauna să dea vina pe balaur (compară cu Geneza 3.13); de aceea sunt necesari o mie de ani pentru a-l învăța pe om să nu-și facă iluzii cu privire la carne. Chiar și fără diavol, inima omului nu se va îmbunătăți. Cea mai mică ispită va fi suficientă pentru a dovedi aceasta, atunci când satan va fi lăsat liber la sfârșitul celor o mie de ani.

„Și va ieși ca să amăgească națiunile”, cu scopul de a-i „aduna pentru război” (versetul 8). Acești oameni dintre națiuni vor fi „în cele patru colțuri ale pământului”³⁵, în timp ce ei ar trebui să urce la Ierusalim în fiecare an (Zaharia 14.16). În jurul Ierusalimului, „cetatea iubită”, găsim în versetul 9 „tabăra sfinților”.³⁶ Ierusalimul va fi centrul pământului (Isaia 2,2-4), iar în jurul

³² „împlinit” nu înseamnă numai „trecut”, ci și „împlinit” în sensul că s-a realizat țelul propus: o mie de ani au fost la dispoziția pământului, pentru ca Hristos să fie glorificat pe pământ, pământul să fie curățit și să primească odihna lui de sabat și pentru ca omenirea să fie testată pentru ultima dată.

³³ Versetul 3c anunțase deja acest eveniment și, în afară de aceasta, adăugase că va fi doar „pentru puțin timp”. Prin urmare, rebeliunea rea a lui satan este certă de la bun început - caracterul său nu s-a schimbat în timpul șederii sale de o mie de ani în Adânc mai mult decât cel al omului de pe pământ - și judecata sa finală a fost, de asemenea, certă de la căderea sa.

³⁴ Isaia 59.20,21 indică faptul că aceasta va fi valabil și pentru generațiile care se vor naște în Împărăția milenară (compară cu Psalmii mesianici: Psalmul 22.32; 48.14; 102.19; 145.4). Aceasta subliniază faptul că și în Împărăția milenară se vor naște oamenii (compară cu Isaia 65.20a). După cum s-a menționat deja, faptul că va exista un număr mare de necredincioși la sfârșitul Împărăției păcii trebuie explicat mai ales prin faptul că aceștia se vor naște în Împărăția păcii, dar nu se vor naște din nou.

³⁵ Această expresie înseamnă: răspândit pe tot pământul, în cele patru vânturi și până la cele mai îndepărtate părți (compară cu Apocalipsa 7.1; Isaia 11.12; Ezechiel 7.2).

³⁶ Este poate mai potrivit să traducem în așa fel încât tabăra și cetatea să fie identice: „Au înconjurat tabăra sfinților, și *anume* cetatea iubită”. Aceasta este locul unde locuiesc sfinții, dar și subiectul dragostei lui Dumnezeu. Compară legătura dintre tabără (de fapt un termen din călătoria în pustiu) și cetate în Evrei 13.11-14.

său vor locui sfinții, separați moral și geografic de păgâni, care se află în cele patru colțuri ale pământului. Prin aceasta aceștia lasă să se vadă atitudinea lor: ei vor sta departe de Ierusalim, centrul mesianic de guvernare.

În colțurile îndepărtate ale pământului, satan îi întâlnește pe necredincioși, pentru a-i aduna sub numele de „Gog și Magog” (pe care nu trebuie să-l confundăm cu „Gog în țara lui Magog” din Ezechiel 38 și 39; această putere a armatei va fi îndreptată împotriva Ierusalimului înainte de Împărăția milenară³⁷). Cei răzvrățiți se adună „pentru război” cu aceleași sentimente de ură și violență care îl caracterizează pe Gog în Ezechiel, al cărui caracter moral îl preia. „... al căror număr este ca nisipul mării. Și s-au suit³⁸ pe întinderea pământului³⁹ și a încercuit tabăra sfinților și cetatea cea iubită” (versetele 8,9). Ce întorsătură surprinzătoare după fericita Împărăție a păcii! De îndată ce satan apare pe scenă, națiunile se lasă ispitite să măture pe sfinți și pe credincioși de pe fața pământului.

Descrierea acestui război este chiar mai scurtă decât cea din Apocalipsa 19. Aici nu se vorbește despre venirea lui Hristos, deoarece aceasta a avut loc înainte de Împărăția păcii, ci o judecată directă și copleșitoare din partea lui Dumnezeu va lovi aceste armate adunate: „Și a coborât foc din cer de la Dumnezeu și i-a mistuit. Și diavolul, care i-a amăgit, a fost aruncat în iazul de foc și pucioasă, unde sunt și fiara și falsul profet [compară cu Apocalipsa 19.20]; și vor fi chinuiți zi și noapte, în vecii vecilor” (versetele 9,10). Balaurul este nimicitor; aceasta este a patra și ultima fază a decăderii sale. El cade în păcat prin aroganța sa (1 Timotei 3.6), apoi este aruncat pe pământ în Apocalipsa 12, după aceea legat în Adânc timp de o mie de ani (versetele 1-3) și în cele din urmă aruncat în iazul de foc și pucioasă.

6. Marele tron alb: Judecata morților (Apocalipsa 20.11-15)

Armatele distruse ale lui Gog și Magog nu vor rămâne în tărâmul morților decât pentru scurt timp, pentru că aceasta este urmată imediat de judecata înaintea marelui tron alb, în versetul 11: „Și am văzut un mare tron alb, și pe Cel care ședea pe el, dinaintea căruia pământul și cerul au

³⁷ Poate părea prea simplu să se facă o diferențiere clară între Gog din Ezechiel și Gog din Apocalipsa; dar este indubitabil că Gog din Ezechiel va fi bătut înainte de începutul Împărăției păcii (a se vedea în special Ezechiel 39.6,9-16,21-29) și că Gog din Apocalipsa va fi bătut după Împărăția păcii. Primul Gog vine din „adâncurile nordului” (Ezechiel 38.6,15; 39.2), dar ultimul Gog vine din toate direcțiile. Primul Gog este o căpetenie din țara lui Magog (Ezechiel 38.2; 39.6), bătălia finală este despre „națiuni ... Gog și Magog”. În cazul primului Gog este vorba despre diverse popoare și aliați, în cazul ultimului Gog este vorba doar despre „națiuni”. Oștirile primului Gog sunt înfrânte și îngropate pe munți; cele ale ultimului Gog sunt mistuite într-o clipă de focul din cer. Satan nu este menționat la primul Gog, la ultimul Gog el este forța motrice.

Prin urmare, diferențele sunt clare. Cu toate acestea, numele Gog este folosit în ambele cazuri, pentru a sublinia marea similitudine morală a celor două atacuri - ultimul înainte de Împărăția păcii și primul și singurul după Împărăția păcii - în ceea ce privește intenția și scopul. Este, ca să spunem așa, un război care este întrerupt de Împărăția păcii. Așa cum Napoleon a fost învins la Waterloo și, mai târziu, alți conducători și-au experimentat și ei „Waterloo-ul” lor, tot așa aceste națiuni reprezintă un nou „Gog și Magog” și sunt învinse.

³⁸ Să se observe schimbarea evidentă (poate un hebraism) a timpului verbelor: versetul 4 („au domnit”, versetul 6 („vor ... domni”), versetele 7,8 („va fi dezlegat, va ieși”), versetul 9 („s-au suit, au încercuit; a coborât foc”). La timpul viitor, este profetul Ioan, cel care vorbește; la timpul trecut este, ca să spunem așa, istoricul (Scott, pag. 409).

³⁹ Această expresie se referă la răspândirea largă a națiunilor (versetul 8: „în cele patru colțuri ale pământului”) și/sau la necesitatea unui loc vast, pentru a aduna armatele lor (compară cu Habacuc 1.6).

fugit și nu s-a mai găsit loc pentru ele.” În realitate, este vorba de același tron, pe care îl întâlnim în diferite ocazii în Scriptură.⁴⁰

Există trei sesiuni înainte de judecata divină. Prima sesiune este în cer, înainte de cina nunții Mielului (compară cu Apocalipsa 19.7c și 8a); acolo apar sfinții cerești în fața scaunului de judecată al lui Hristos (Romani 14.10; 2 Corinteni 5.10). Doar credincioșii apar acolo, iar soarta lor este deja hotărâtă: ei sunt salvați pentru eternitate, trebuie doar să se recunoască în lumina lui Dumnezeu.

A doua sesiune înaintea scaunului de judecată are loc la arătarea Domnului (Matei 25.31). Acolo este vorba despre popoarele care trăiesc pe pământ, care formează trei grupuri: oile, caprele și frații Împăratului. Oilor li se permite să intre în Împărăția pregătită pentru ele de la întemeierea lumii. Este „marea mulțime” din Apocalipsa 7, care va moșteni Împărăția. Caprele reprezintă necredincioșii, care vor fi uciși înainte de Împărăția păcii; ei vor apărea împreună cu toți ceilalți morți înaintea marelui tron alb, pentru a primi judecata deja anunțată în Matei 25.41 și 46a.

În Apocalipsa 20 avem apoi a treia sesiune, despre care nu se spune unde va avea loc. Având în vedere faptul că cerul și pământul au fugit, nici nu am putea să o plasăm undeva: „Și nu s-a găsit loc pentru ele” (versetul 11); aceasta anticipează Apocalipsa 21.1.⁴¹ Aici apare iarăși numai o grupă înaintea tronului: așa cum în cer vor fi doar credincioși, aici vor fi doar necredincioși. Toți credincioșii vor fi înviați înainte de începerea Împărăției păcii; în timpul Împărăției păcii nu va mai exista niciun credincios printre morți. În Împărăția milenară, niciun

⁴⁰ Dar nu neapărat același tron ca în Apocalipsa 4.2; acolo este vorba despre tronul unui Suveran, aici despre o judecată. Primul este întotdeauna acolo, pentru că domnia lui Dumnezeu este neîntreruptă, dar al doilea tron este așezat doar în anumite ocazii. Demnitatea suverană a curții de judecată (vezi versetul 11b!) este subliniată de cuvântul „alb” sau „strălucitor” (greacă *leukos*) (Dumnezeu este lumină; 1 Ioan 1.5).

Chiar și la tronul de domnie al lui Dumnezeu în Apocalipsa 8.1-5 și în Isaia 6 există și un altar, dar scaunul de judecată este fără altar, fără răscumpărare, fără mijlocire; aici trebuie așteptată doar o judecată dreaptă și eternă.

⁴¹ Cu alte cuvinte, aici se presupune că pământul și cerul Împărăției păcii trebuie să facă loc noului cer și noului pământ (compară cu 2 Petru 3.10). Nu există nicio concordanță cu privire la acest „a face loc”. Scott nu dorește deloc să o numească „nouă creație”, deoarece aceasta ar implica crearea de materie nouă, inexistentă anterior. Dar credincioșii sunt numiți o „creație nouă” (2 Corinteni 5.17; Galateni 6.15) și, în conformitate cu aceasta, cerul nou și pământul nou pot fi, de asemenea, descrise ca o creație nouă. Smith nu crede despre o „trecere” reală a cerului vechi și a pământului vechi (ele „fug pentru a apărea mai târziu ca cerul nou și pământul nou”) - în ciuda limbajului clar al acestui verset și mai ales al lui 2 Petru 3.10,11. Walvoord, pe de altă parte, subliniază prea mult, în opinia mea, că este vorba despre o creație complet nouă, fără a avea în vedere continuitatea cu creația anterioară. Caird și Johnson se gândesc doar la ordinea politico-religioasă din cer („the sky”) și de pe pământ, care va trece, iar Beasley-Murray crede că, prin analogie cu Apocalipsa 6.12-14 și Matei 24.29, aici este vorba doar de semne cosmice, care însoțesc judecata finală.

În afară de acești ultimi trei autori, aceasta este o discuție care se poartă adesea și cu privire la trupul învierii: este vorba aici despre „un alt” cer și „un alt” pământ în locul celor vechi, sau este vorba despre „același” cer și „același” pământ ca înainte, dar într-o formă reînnoită? Răspunsul este: ambele. Pe de o parte, există aceeași continuitate între cerul vechi și cel nou și pământul vechi și cel nou, așa cum există între sămânță și spic: este o singură plantă (1 Corinteni 15.36-38,42-44). Pe de altă parte, există același contrast între cerul vechi și cerul nou și pământul vechi și pământul nou, așa cum există între sămânță și spic: acesta din urmă are o formă complet „diferită” de prima. Cerul nou și pământul nou reprezintă o ordine diferită, nouă a lucrurilor, dar, în același timp, formează continuarea și reînnoirea cerului vechi și a pământului vechi. La fel este și trupul învierii, pe de o parte, „acest trup muritor”, dar „făcut viu” (Romani 8.11) - este acest trup, pe care Dumnezeu îl învie, acest pământ, pe care Dumnezeu îl reînnoiește -, dar în același timp un trup complet „diferit”, cu caracteristici diferite (compară cu Matei 22.30; Ioan 20.19 [Hristos apare într-o încăpere închisă]; 1 Corinteni 6.13), respectiv un pământ complet „diferit” în care, de exemplu, nu va exista marea (Apocalipsa 21.1).

Compară tradiția iudaică: în 1 Hen 45.4,5 (compară cu 72.1; 91.16), cerul și pământul sunt remodelate într-o locuință pentru cei aleși. În 4 Ezra 7.75 (compară cu 2 Bar 32.6), creația este „reînnoită”.

credincios nu va muri. Ei vor fi mai bătrâni decât Adam și Metusalem și vor atinge vârsta de o mie de ani (compară cu Isaia 65.20 și 22). În timpul Împărăției păcii, în împărăția morții vor fi doar necredincioșii care au murit.

Judecătorul, Domnul Isus, stă pe tron. Ioan 5.22,27 ne învață că Tatăl nu judecă pe nimeni, ci a dat judecata Fiului, pentru că El este Fiul Omului.⁴² Cel care stă pe tron este un Om! Să ne imaginăm că Pilat va apărea ca acuzat înaintea acestui tron și îl va vedea acolo pe Omul care a fost odată umilit și a stat în fața scaunului său de judecată! Pavel scrie: „Mărturisesc înaintea lui Dumnezeu și a lui Isus Hristos, care îi va judeca pe cei vii și pe cei morți” (2 Timotei 4.1; compară cu Faptele apostolilor 10.42; Romani 14.9; 1 Petru 4.5). Aici a venit realmente momentul ca morții să fie judecați (compară cu Apocalipsa 11.18).

„Și i-am văzut⁴³ pe cei morți,⁴⁴ mari și mici, stând în picioare înaintea tronului” (versetul 12), cu un trup de înviere, pentru ca în acest trup ei să poată fi aruncați în iad (Matei 10.28). Ce soartă teribilă! Mai întâi să fii mort moral pe pământ (Efeseni 2.1), apoi mort fizic și în cele din urmă să fii aruncat în „moartea a doua” (versetele 6 și 14), ca să fii mort etern. Acolo stau ei, cei mari și cei mici⁴⁵, toți păcătoși. „Și au fost deschise niște cărți” (compară cu Daniel 7.10c). Toate faptele lor sunt scrise și vor fi evaluate din nou.⁴⁶ Dumnezeu este drept, chiar și față de necredincioși; El dovedește negru pe alb că ei merită judecata, că numele lor nu sunt scrise în cartea vieții (versetele 12 și 15) și că, prin urmare, ei trebuie aruncați în „moartea a doua”. „Și morții au fost judecați după cele scrise în cărți, potrivit faptelor lor” (versetul 12), adică severitatea sentinței lor este determinată în funcție de gravitatea faptelor lor rele (compară cu Apocalipsa 2.23; 22.12; Luca 12.47,48).

⁴² Nu văd aici niciun motiv pentru a presupune, așa cum face Mounce (pag. 364), că Dumnezeu Tatăl stă pe tron aici. În Apocalipsa 6.16; 7.10,15; 19.4 este vorba de tronul Suveranului, nu de scaunul de judecată (a se vedea nota de subsol 40 și comentariile la Apocalipsa 4.2,9; 5.1,7,13). Cu titlu de comparație, tradiția iudaică: în 1 Hen 45.3; 51.3; 55.4; 61.8 Mesia este Cel care stă pe tronul de judecată și îi judecă pe oameni în funcție de faptele lor. Este fără îndoială tronul de judecată al lui Dumnezeu, dar Dumnezeu Fiul, Hristos, este cel care stă pe el (compară Romani 14.10 cu 2 Corinteni 5.10).

⁴³ În seria de nouă ori a expresiei „și am văzut”, începând de la Apocalipsa 19.11, este surprinzător să găsim aici de două ori la rând această expresie (versetele 11,12; compară cu Apocalipsa 21.1,2). Ioan vede mai întâi tronul și Judecătorul, apoi morții înaintea tronului.

⁴⁴ Aceștia sunt „cei alți morți” din versetul 5, adică cei care nu fac parte dintre „cei fericiți și sfinți” care au parte de prima înviere. Atât acest punct, cât și adresarea „morții” (chiar și după învierea lor), precum și soarta care îi așteaptă (versetele 12b,13b,15) arată clar, în opinia mea, că doar necredincioșii se află înaintea marelui tron alb. Versetul 15a lasă să se înțeleagă teoretic, că înaintea tronului ar putea sta și oameni care „au fost găsiți scriși în cartea vieții”, dar contextul arată clar că în realitate nu este așa. Apocalipsa nu relatează ce se întâmplă cu credincioșii care au trăit pe pământ în timpul Împărăției milenare. Se poate numai presupune că acești credincioși vor fi transformați de Dumnezeu în mod analog cu 1 Corinteni 15.51-54 și aduși pe noul pământ cu trupuri noi, glorioase.

⁴⁵ Compară cu Apocalipsa 11.18; 13.16; 19.5,18. „Nimeni nu este atât de important încât să nu fie la îndemâna judecății, și nimeni nu este atât de neimportant încât judecata să nu i se aplice” (Mounce, pag. 365).

⁴⁶ În tradiția iudaică (4 Ezra 6.20; 1 Hen 47.3; 90.20; 2 Bar 24.1; Jubil 30) este vorba despre cărți, în care toate faptele bune și rele ale omului sunt înregistrate înaintea feței lui Dumnezeu. Însă, aici, la judecata eternă nu este vorba care fapte au greutate mai mare: faptele bune sau cele rele. Factorul decisiv este credința în Dumnezeul Scripturii, respectiv în Domnul Isus Hristos și, în consecință, este vorba despre a fi înregistrat în cartea vieții (versetele 12,15). Faptele rele, înregistrate în „cărți”, nu sunt decât semnele exterioare ale unei inimi neconvertite (compară cu Ieremia 17.9,10; Romani 2.4-6).

Versetul 13 ne relatează de unde vin morții: „Și marea a dat înapoi pe morții care erau în ea; și Moartea și Locuința morților au dat pe morții care erau în ele”.⁴⁷ „Moartea” se referă la *starea* acestor morți, adică la moartea trupească, în timp ce „Hadesul” se referă la *locul* unde se află acești morți. Marea, Moartea și Hadesul își dau morții, iar aceștia „au fost judecați fiecare potrivit faptelor lor. Și Moartea și Locuința morților au fost aruncate în iazul de foc” (versetele 13b,14).⁴⁸ Isaia (25.8) și Osea (13.14) au profetizat deja aceste realități: moartea va avea un sfârșit. Moartea este ultimul vrăjmaș, care va fi nimicit (1 Corinteni 15.26). Va veni ziua în care Domnul Isus îi va fi supus pe toți vrăjmașii Săi, iar ultimul dintre acești vrăjmași va fi moartea trupească, pe care au trebuit s-o sufere și atât de mulți credincioși. Apocalipsa 21.4 confirmă pentru ultima dată că moartea [trupească] nu va mai fi.⁴⁹ Dar „a doua moarte” este, de asemenea, o *stare*, iar iazul de foc, ca și Hadesul, este un *loc*.

Acum sunt oferite motive pentru care cartea vieții a trebuit să fie deschisă în versetul 12 (compară cu Apocalipsa 3.5; 13.8; 17.8; 21.27): „Și dacă⁵⁰ cineva nu a fost găsit scris în cartea vieții, a fost aruncat în iazul de foc” (versetul 15). Dumnezeu le dovedește oamenilor că faptele lor au fost rele, așa cum reiese din „cărți” (versetul 12), și, pentru că nu s-au convertit niciodată, nu au fost înscrși niciodată prin harul lui Dumnezeu în cartea vieții. Dreptatea lui Dumnezeu este suficientă: El oferă mai întâi dovada, care nu poate fi contestată, că cei păcătoși își vor primi răsplata meritată, iar apoi vor primi pentru totdeauna ceea ce au vrut întotdeauna: o lume fără Dumnezeu. Dar ei își vor da seama cât de teribile sunt o astfel de stare și un astfel de loc fără Dumnezeu, și asta pentru totdeauna! Aceasta este o judecată teribilă.

7. Cerul cel nou și pământul cel nou (Apocalipsa 21.1-8)

Apocalipsa 21.1 ne reamintește ceea ce a fost anunțat în Apocalipsa 20.11, și anume că „pământul și cerul au fugit și nu s-a mai găsit loc pentru ele”: „Și am văzut un cer nou și un pământ nou”. Conform cu 2 Petru 3.7,13, „cerurile și pământul de acum sunt păstrate prin Cuvântul Său pentru foc, ... Dar noi, potrivit promisiunii Sale, așteptăm ceruri noi și un pământ nou, în care locuiește dreptatea.” Ioan adaugă: „Pentru că cerul dintâi și pământul dintâi

⁴⁷ Pentru noi, marea, moartea și Hadesul nu par a fi comparabile. Moartea este starea trupului după moarte, iar Hades (a nu se confunda cu iadul!) este locul în care se află sufletul după moarte (compară cu Luca 16.23,24,28). De aceea, ele sunt menționate împreună: „moartea și Hadesul au dat pe morții care erau în ele” (ele trebuie să facă aceasta, pentru că Hristos are cheile de la ele; Apocalipsa 1.18). Termenul Hades este înrudit cu ebraicul Șeol, care poate însemna și „mormânt”. Prin urmare, sensul este probabil că nu numai mormintele normale din pământ, ci și „mormintele marinarilor” trebuie să-și dea morții. Cu alte cuvinte: chiar și acolo unde marea (și, de exemplu, și focul) au distrus complet trupurile (1 Hen 61.5 vorbește despre oameni care au fost devorați de peștii din mare), Dumnezeu va putea să „dea viață trupurilor muritoare” (Romani 8.11), adică să scoată la lumină trupuri înviate.

⁴⁸ Moartea și Hadesul sunt personificate aici ca și în Apocalipsa 6.8 și, ca puteri rele, sunt aruncate în iad, pentru a fi pedepsite acolo, ca să spunem așa, pentru ceea ce au făcut. Această expresie figurată înseamnă că, după această ultimă judecată, moartea fizică și locuința sufletelor celor care au murit nu vor mai exista (compară 21.4).

⁴⁹ „Așa cum există o a doua și mai înaltă viață, tot așa există și o a doua și mai adâncă moarte. Și după cum după acea viață nu mai există moarte (Apocalipsa 21.4), tot așa după acea moarte nu mai există viață” (Alford, pag. 735,736).

⁵⁰ Aceasta nu înseamnă „în cazul în care”, ci „de fiecare dată când”. Deci înseamnă „oricine nu a fost găsit scris în cartea vieții”, ceea ce, în opinia mea, se aplică tuturor celor care stau înaintea tronului.

trecuseră; și marea nu mai este”.⁵¹ În Împărăția milenară, marea va exista în continuare (a se vedea, de exemplu, Ezechiel 47.20; Țefania 2.6,7; Zaharia 9.10; 14.8,9), dar în noua creație nu se va mai vorbi despre ea, deoarece acolo se vor aplica alte principii. Din punct de vedere biologic, viața ar fi de neconceput în lumea pe care o cunoaștem acum, dar pe noul pământ marea va fi de prisos.⁵²

Începând cu Apocalipsa 19.11 întâlnim expresia „și am văzut” de nouă ori (Apocalipsa 19.11,17,19; 20.1,4,11,12; 21.1,2), ceea ce indică o ordine strict cronologică. Pentru cei care cred că trăim deja în Împărăția milenară, este important să vadă această succesiune. Ceea ce ni se arată aici este mai întâi a doua venire a Domnului, apoi Împărăția milenară, apoi Judecata finală și, în încheiere, starea eternă.

În Apocalipsa 21.1,2 găsim cuvintele „și am văzut” pentru a opta și a noua oară. „Și am văzut cetatea sfântă,⁵³ noul Ierusalim, coborând din cer, de la Dumnezeu, pregătită ca o mireasă împodobită pentru soțul ei” (versetul 2). Aflăm foarte puține lucruri despre starea eternă, probabil pentru că acum nu ne putem imagina nimic despre această nouă creație. Există doar câteva versete care aruncă puțină lumină asupra acesteia. În 1 Corinteni 15.24,28 citim că Hristos va preda Împărăția lui Dumnezeu Tatăl, iar în 2 Petru 3.13 se vorbește despre ceruri noi și un pământ nou în care locuiește dreptatea. Acestea sunt câteva referiri la noua creație. Dar ceea ce se spune aici, în versetul 2, are de-a face direct cu noi. Noul Ierusalim reprezintă Biserica, după cum se poate vedea din versetele 9 și 10. Începând cu versetul 9, ea este descrisă așa cum va fi în Împărăția milenară, deși atunci ea nu este numită încă *Noul Ierusalim*; această denumire este menționată explicit doar în descrierea stării eterne. Am citit despre cetatea rea, Babilonul cel mare, iar acum citim ceva despre adevărata cetate a lui Dumnezeu. În contrast cu cetatea pământească, demonică, marea curvă, vedem aici cetatea cerească, divină, mireasa glorioasă „coborând din cer, de la Dumnezeu”. Din versetul 9 rezultă că acest Ierusalim nu este locuința Bisericii, ci este Biserica însăși. Ea *este* mireasa Mielului; noi *suntem* noul Ierusalim.⁵⁴

Biserica este la fel de glorioasă ca această „cetate” sau „mireasă”, conform sfaturilor lui Dumnezeu! Ea s-a pregătit pentru nunta Mielului (Apocalipsa 19.7,8), iar acum, după o mie de ani, nu și-a pierdut nimic din frumusețea ei. Această mireasă este întotdeauna frumoasă, pentru că frumusețea ei este cerească, divină și eternă (compară cu versetul 10c). Ea este unită cu Dumnezeu, își are originea în Dumnezeu și va fi pentru totdeauna soția Mielului.

⁵¹ Vezi în privința aceasta adnotarea 44.

⁵² Sau aici este vorba de „mare” într-un sens moral, simbolic, de locul din care s-a ridicat fiara (Apocalipsa 13.1), de locul unde au rămas atât de mulți morți (Apocalipsa 20.13)? În Isaia 57.20, cei păcătoși erau comparați cu marea agitată și neliniștită (compară cu Psalmul 65.8); în orice caz, pentru o astfel de „mare” nu mai poate fi loc pe noul pământ. Marea (literală sau figurată) dispăre aici, la fel cum moartea și Hadesul și-au găsit sfârșitul în iazul de foc (Apocalipsa 20.14).

⁵³ Vezi și Apocalipsa 21.10; 22.19; în Apocalipsa 11.2 (și în Matei 4.5; 27.53) expresia se referă la Ierusalimul pământesc, în Apocalipsa 20.9 este numit „cetatea cea iubită”. În Împărăția păcii există Ierusalimul vechi sfânt și Ierusalimul nou sfânt; în starea veșnică (se poate presupune) va exista doar noul Ierusalim. De altfel, contrastul propriu-zis din Apocalipsa nu este atât între vechiul și noul Ierusalim, ci între marele Babilon și noul Ierusalim.

⁵⁴ După părerea mea, există mici diferențe de nuanță între Ierusalimul „nou”, Ierusalimul „ceresc” din Evrei 12.22 și Ierusalimul „de sus” din Galateni 4.26. Noul Ierusalim este identic cu mireasa; Ierusalimul ceresc este, ca să spunem așa, capitala cerească (centrul de guvernare) în Împărăția păcii, locuința tuturor sfinților (a se vedea Ouweneel: *Der Brief an die Hebräer*, Evrei 11.10; 12.22; 13.14). Noul (greacă *kainos*) Ierusalim este în contrast cu vechiului Ierusalim (așa cum noul cer și noul pământ sunt în contrast cu cele vechi); în cele din urmă, în starea veșnică, noul Ierusalim înlocuiește vechiul Ierusalim. Ierusalimul ceresc este în contrast cu Ierusalimului pământesc: dacă acesta din urmă este centrul pământesc în Împărăția păcii, celălalt este centrul său ceresc.

„Și am auzit din cer un glas puternic spunând: »Iată cortul lui Dumnezeu este cu oamenii«” (versetul 3). Aceste două cuvinte „Dumnezeu” și „oameni” sunt foarte importante. Nu mai este vorba despre Yahwe sau despre Cel Atotputernic; aceste nume ale lui Dumnezeu sunt mai degrabă asociate cu pământul, așa cum este el acum, adică cu căile Sale cu Israel și cu națiunile. Aici nu se mai menționează națiuni diferite.⁵⁵ Împărțirea în popoare a apărut ca o consecință a păcatului, după potop (Geneza 10.5,32; 11.1-9). În curând nu va mai exista nicio diferență între popoare și între Israel și păgâni. Israel nu va mai avea atunci o poziție privilegiată.⁵⁶ Istoria lui Israel este limitată la cea ce este începând *de la* întemeierea lumii (Matei 13.35; 25,34) și, în consecință, Israel este temporal și pământesc. Toate diferențele pământești și temporale vor fi dispărute pe noul pământ; vor exista doar „oameni”, adică credincioși din toate timpurile, fără deosebire.⁵⁷

Singura diferență, care va rămâne, se referă la Noul Ierusalim, adică la Biserică. Aceasta nu există *de la* întemeierea lumii, ci *înainte de* întemeierea lumii (Efeseni 1.4; compară cu Efeseni 3.10,11). Cu siguranță, „creștinătatea” își are locul său în istoria lumii, dar Biserica în adevăratul sens este divină, cerească, eternă și spirituală. În starea eternă, aceasta va fi singura diferență dintre oameni: Biserica va fi înălțată deasupra tuturor celorlalți credincioși. Ea va

⁵⁵ Cu toate acestea, Nestle-Aland citește în versetul 3 (la fel ca Sinaiticus și Alexandrinus) „popoare” (greacă *laoi*) în loc de „popor” (*laos*), dar o consideră o interpretare D, ceea ce înseamnă că este foarte nesigură aici. Varianta „popor” este susținută de E și P, de aproape toate minusculele și traduceri vechi și de mulți părinți bisericești. Poate că *laoi* a apărut din greșeală după precedentul *autoi* („ei”). Dar nu este imposibil ca un copist să fi citit „popor” aici din greșeală, deoarece se gândea la Israelul antic, în centrul căruia se afla odinioară Cortul întâlnirii (compară cu Metzger). În orice caz, *laos* este cuvântul deosebit pentru poporul lui Dumnezeu (în sensul Vechiului sau Noului Testament), în contrast cu *ethne*, națiuni (Apocalipsa 20.3,8); compară cu Faptele apostolilor 14.5 (*ethne*); 21.21 (la fel); 26.17,23 („popor” = *laos*, „națiuni” = *ethne*); Romani 3.29 (*ethne*); 9.24 (la fel); 15.10 („popoare” = *ethne*, „popor” = *laos*). Pe noul pământ nu mai există *ethne*, adică națiuni în sensul din Geneza 10, ci doar un singur *laos*, poporul lui Dumnezeu (iudei și păgâni fără deosebire), eventual *laoi* în sensul de „oameni” (compară cu Matei 4.23; 27.64; Faptele apostolilor 6.8). Compară cu paralela ebraică *am* din Isaia 42.5, unde este vorba de populația pământului (LXX: *laos*, trad. Elb. „popor”, Zürcher „Menschengeschlecht”).

⁵⁶ Spre deosebire de Grant (pag. 487), care crede pe baza lui Isaia 66.22 că Israel va cunoaște o poziție deosebită în starea veșnică. Dar acest verset spune la fel de puțin, ca și Isaia 65.17, că Israel va continua să ocupe o poziție deosebită *pe noul pământ*; Isaia 66.22 face doar o comparație. În rest, Isaia 65.18-25 și Isaia 66.18-24 sunt descrieri foarte clare ale Împărăției milenare a păcii ca un prevestitor al noii creații desăvârșite de la sfârșitul timpului (compară, de exemplu, Isaia 65.20 cu Apocalipsa 21.4). Faptul că cerul nou și pământul nou sunt menționate în acest context (Isaia 65.17; 66.22) pare să joace atuurile pentru achiliaști, care echivalează Împărăția păcii cu starea eternă. Însă, această mențiune se bazează pe un principiu bine cunoscut în profeție, și anume, acela de a menționa evenimente înrudite cumulat, deși îndepărtate din punct de vedere cronologic (de exemplu, Isaia 9.5,6; 11.1-10; 61.1,2; Mica 5.1-5 în legătură cu nașterea și revenirea lui Hristos; Ioan 5.28,29 în legătură cu prima și a doua înviere; 2 Petru 3.7,10,12,13,18 cu privire la sfârșitul zilei Domnului [= Împărăția păcii] și începutul zilei lui Dumnezeu = ziua veșniciei).

⁵⁷ Recunosc că există destule dificultăți aici. Nu vor mai avea credincioșii din Vechiul Testament un loc al lor? Nu va mai exista nicio diferență în starea veșnică între sfinții glorificați, care au participat din cer la domnia lui Hristos în Împărăția păcii, și sfinții care încă locuiau în trupurile lor muritoare în Împărăția păcii ca supuși pe pământ? Aici se pot pune mai multe întrebări decât se poate răspunde cu certitudine. De exemplu, Scott (pag. 417) nu poate, după părerea mea, să fundamenteze nicăieri afirmația sa că „cerul «nou» este pentru sfinții înviați și transformați, în timp ce „pământul »nou« va fi locuința celor care au trăit pe pământ în timpul domniei milenare”, cu excepția cazului în care prin primul grup el se referă exclusiv la credincioșii din Biserică (ceea ce el nu spune). Dar chiar și atunci, doar Biserica va locui în „cerul nou”? Avraam, Moise și David vor fi „retrogradați” înapoi pe pământ după cei o mie de ani? Se referă expresia „cerul nou” la o locuință a sfinților, sau expresia „cerul și pământul” se referă la cosmosul reînnoit (compară cu Geneza 1.1)? Și, va fi noul pământ poate la fel de glorios ca noul cer, sau va fi atât de strâns legat de noul cer încât diferența nu va însemna mare lucru?

forma legătura, ca să spunem așa, dintre cer și pământ, pentru că va coborî din cer. Nu se spune că cetatea va coborî pe pământ. Este o cetate cerească, dar care vine din cer, pentru a lega cerul și pământul, precum scara lui Iacov (Geneza 28.12).

„Și am auzit un glas puternic care venea din cer, care spunea: „Iată cortul lui Dumnezeu este cu oamenii și El va locui cu ei” (versetul 3). Așa a locuit Dumnezeu la Israel într-un cort în timpul călătoriei prin pustie. De când există pământul, intenția lui Dumnezeu a fost de a locui cu oamenii, care nu s-a putut realiza decât după căderea omului în păcat, după ce Dumnezeu a răscumpărat un popor pentru Sine (Exodul 15.13,17; 25.1-9; 29.43-46). Cortul din pustie a dispărut, la fel ca și templul lui Solomon. Templul din Împărăția milenară va fi, de asemenea, construit doar pentru acest pământ (Ezechiel 40-43). Toate locuințele lui Dumnezeu (în sens literal) de pe pământ vor fi dispărute într-o zi, chiar și creștinătatea în responsabilitatea ei. Ce a devenit din ea ca locuință a lui Dumnezeu? A devenit „o locuință a demonilor” (Apocalipsa 18.2).

În perioada actuală a mântuirii, Biserica adevărată este Casa sau Templul lui Dumnezeu (1 Corinteni 3.16; 2 Corinteni 6.16; Efeseni 2.19-22; 1 Timotei 3.15; Evrei 3.6; 1 Petru 2.5; 4.17), deoarece Dumnezeu Duhul Sfânt locuiește în ea. Aceasta va fi așa și în eternitate (compară cu Ioan 14.16). Dumnezeu va locui cu oamenii în locuința Sa veșnică, și anume Biserica.⁵⁸ „El va locui cu ei, și ei vor fi poporul Său, și Dumnezeu Însuși va fi cu ei, Dumnezeul lor” (versetul 3b). Dumnezeu locuiește ca odinioară într-un „cort” în mijlocul „poporului” Său, dar în sens figurat. Să se observe, totuși, că aici se face referire la un „cort”, ceea ce se pare că indică faptul că noul pământ nu va fi locuința noastră permanentă; locuința noastră reală va fi „templul” ceresc (compară cu Apocalipsa 11.19; 13.6; 15.5-8; compară și cu Apocalipsa 21.22).

Noi nu ne putem face o imagine a noului pământ; cuvintele noastre și imaginația noastră nu sunt suficiente pentru a descrie o nouă creație. Cu greu putem face altfel decât cu negații: accentul este pus mai presus de toate pe ceea ce *nu* se va mai întâmpla, și chiar numai aceasta este o încurajare. Dacă ar trebui să rezumăm istoria lumii în cinci cuvinte, cu greu am putea

⁵⁸ Termenul „Cort” apare și în Apocalipsa 13.6 și Apocalipsa 15.5, unde se referă la Locul Preasfânt ceresc sau poate la prezența divină. Deși greaca și ebraica nu sunt direct înrudite, corespondența dintre grecescul *skene*, „cort”, și ebraicul *schachan*, „a locui”, a fost adesea subliniată (observă cele trei consoane stem s-k/ch-n). Din *schachen* a derivat *mischkan* („cort”, literalmente locuință) - care este de obicei tradus prin *skene* în LXX - dar și cuvântul rabinic *schechina* (care nu se găsește în Biblie), literalmente „locuință”, este o referire la gloria divină, prezența, locuirea divină în mijlocul poporului Său și, în cele din urmă, pentru Dumnezeu Însuși. Dar, începând de la Rusalii, această locuire a devenit o parte eternă a Bisericii.

În Apocalipsa 13.6, se face deja o legătură cu sfinții cerești, deoarece se spune literal: „... și cortul Lui [și] pe cei care au cortul în cer”; dacă omitem „și”, atunci „cortul” este aproape identic cu „cei care au cortul lor în cer”. În Apocalipsa 21.3, Dumnezeu este Cel care „locuiește” cu oamenii (vezi nota de subsol în traducerea Elberfelder; compară cu Ioan 1.14); El Însuși locuiește *cu* oamenii și nu *peste* ei (adică își întinde cortul peste ei) ca peste marea mulțime care va ieși din necazul cel mare (Apocalipsa 7.15). Dumnezeu va locui cu oamenii, adică va locui cu ei în cortul Său (compară cu Leviticul 26.11,12). Prezența Sa personală (compară cu *schechina* = citește, *sehina*) este subliniată încă o dată la sfârșitul versetului: „Dumnezeu Însuși va fi cu ei, Dumnezeul lor”.

Desigur, nu se poate dovedi cu strictețe că cortul lui Dumnezeu reprezintă aici Biserica și astfel este (în opinia noastră) identic cu noul Ierusalim, ceea ce este probabil o explicație nesatisfăcătoare pentru unii. Alți comentatori, pentru care noul Ierusalim reprezintă totalitatea *tuturor* sfinților din toate timpurile (de exemplu, Jennings), nu au această ultimă problemă, dar Apocalipsa 21.9 și 19.7,8 nu permit, în opinia mea, o altă concluzie decât că noul Ierusalim este Biserica și nu adunarea *tuturor* sfinților. Din Apocalipsa 21.22 rezultă că Dumnezeu este „Templul” ei, adică locuiește direct în ea fără „medierea” unui templu sau a unui cort; Biserica însăși este locuința Lui. *Schechina* o umple, ca să spunem așa. Însă, Dumnezeu locuiește cu oamenii pe noul pământ prin „medierea” unui cort; ce ar putea fi mai evident decât faptul că acest cort este o altă imagine pentru Biserica? *Schechina* umple Biserica, așa cum a umplut odinioară cortul pământesc (Exodul 40.34,35); în această Biserică, Dumnezeu locuiește cu oamenii, adică cu toți credincioșii din toate celelalte perioade ale mântuirii.

găsi cuvinte mai potrivite decât cele cinci menționate aici: „Lacrimi ... moarte ... întristare ... strigăt ... durere” (versetul 4). Acestea au fost caracteristicile lumii actuale începând de la căderea omului în păcat în Grădina Eden și așa vor rămâne până la venirea Domnului Isus. Într-un anumit sens, aceasta este valabil chiar și pentru Împărăția milenară, unde va domni dreptatea, dar unde păcatul va exista în continuare până la introducerea noii creații. Atunci, conform cu 2 Petru 3.13, dreptatea va *locui* pe pământ și aceste lucruri triste nu vor mai exista.

În Apocalipsa 7.17 s-a anunțat deja că Dumnezeu va șterge orice lacrimă din ochi.⁵⁹ Nimic din ceea ce ne amintește de pământul actual nu va rămâne. Acest pământ i-a învățat pe oameni ce este tristețea, dar ei vor cunoaște bucuria deplină; ei au cunoscut moartea și consecințele ei, dar vor descoperi apoi ce este adevărata viață; ei au cunoscut lacrimile și vor cunoaște bucuria deplină. În loc de durere, ei vor simți fericirea.

În această nouă creație vor trăi oameni care nu provin din „starea de inocență” ca Adam, ci cei care au trecut prin toată suferința ca urmare a păcatului și care acum se pot bucura de tot ceea ce Dumnezeu a pregătit pentru ei. Ei vor fi fericiți în Dumnezeu, în timp ce Adam a crezut că ar putea fi mai fericit nesupunându-se lui Dumnezeu. Cea mai bună dintre toate lumile este aceea în care Dumnezeu poate fi prezent; milenii de istorie umană vor fi dovedit aceasta, iar omul va fi în cele din urmă convins de aceasta prin noua viață, care este în el. În sfârșit, lumea va fi în concordanță cu gândurile lui Dumnezeu, o lume plină de oameni care vor fi complet uniți între ei și cu Dumnezeu.

„Cele dintâi au trecut. Și Cel care ședea pe tron a zis: »Iată, Eu fac toate lucrurile noi«” (versetele 4c și 5). Tocmai de aceea putem spune atât de puține despre aceasta. Nici măcar nu ne putem imagina un trup de înviere, la fel cum nu ne putem imagina un spic de grâu la vederea unui bob de grâu și totuși acest spic răsare din bob. La fel va fi și cu trupul învierii (1 Corinteni 15.37,42) și cu noua creație. Putem spune foarte puține despre aceasta; putem spune doar că toată tristețea va dispărea și că totul va fi nou.

Cel care stă pe tron adaugă: „Scrie, pentru că aceste cuvinte sunt sigure și adevărate”.⁶⁰ Acesta este întotdeauna un semn că un anunț important a precedat sau va urma. „Și mi-a spus: »S-a împlinit«” (versetul 6). Acestea sunt cuvinte similare cu cele pe care le-am auzit în Apocalipsa 16.17 în legătură cu judecățile. Pacea poate intra acum în scenă; timpul lumii vechi s-a încheiat. „S-a împlinit”; totul a devenit nou. Aceasta este posibil deoarece Cel care a murit pe cruce a proclamat: „S-a sfârșit!” (Ioan 19.30). Totul va deveni nou datorită a ceea ce s-a întâmplat pe cruce. Va fi bucurie desăvârșită.

„Eu sunt Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul” (versetul 6). Este vorba despre Dumnezeul etern - o eternitate, care nu este caracteristică doar lui Dumnezeu (Apocalipsa 1.8), ci și lui Hristos

⁵⁹ Această imagine frumoasă ne amintește de o mamă ștergând lacrimile unui copil trist. Aproape că am putea vorbi aici de o trăsătură „maternă” a dragostei lui Dumnezeu (compară cu Isaia 49.15; 66.13; Luca 13.43b). Desigur, aceasta nu înseamnă literalmente că credincioșii intră în eternitate cu lacrimi pe față, ci că pentru ei fericirea eternității va pune capăt oricărei dureri. De asemenea, nu sunt lacrimile de pocăință, care ar fi vărsate înaintea scaunului de judecată al lui Dumnezeu; în opinia noastră, lacrimile, moartea (compară cu Isaia 25.8; 1 Corinteni 15.54), strigătul, plânsul și durerea aparțin „celor dintâi” (versetul 4; compară cu Isaia 25.8; 35.10; 65.19); ele nu mai apar în „cele noi” (versetul 5).

⁶⁰ Ioan a primit deja instrucțiunea de două ori: scrie, în Apocalipsa 14.13; 19.9. Deoarece este posibil să fie vocea unui înger în Apocalipsa 14.13 ca și în Apocalipsa 19.9, aceasta a fost presupus și aici. În versetele 5a și 6a, unde se spune literal: „(el) a spus” (greacă *eipen*), ar fi atunci vocea lui Dumnezeu, iar în versetul 5b, unde se spune literal: „(el) vorbește” (greacă *legei*), ar fi vocea unui înger. În Apocalipsa 1.19, însă, nu un înger, ci Hristos este cel care dă însărcinarea de a scrie. În versetul nostru, schimbarea timpului verbului poate fi doar o variație stilistică; în toate cele trei cazuri, Dumnezeu este cel care vorbește.

Însuși, ceea ce reiese din Apocalipsa 1.17; 2.8; 22.13. „Eu îi voi da celui ce însetează din izvorul apei vieții, fără plată” (versetul 6c). Acest principiu se aplică întotdeauna. Este vorba despre oameni care „însetează după Dumnezeu” (Psalmul 42.3), care tânjesc după Dumnezeu și Îl caută (Evrei 11.6). Cine Îl caută pe Dumnezeu găsește astfel Izvorul apei vieții.⁶¹ Domnul Isus a venit pe pământ pentru a ne vorbi despre această viață glorioasă și eternă (Ioan 12.49,50; 1 Ioan 1.1-3) și ne-o revelează în Ioan 3.16, care este Izvorul acestei vieți: dragostea lui Dumnezeu. În Biblie, Evanghelia este adesea prezentată din punctul de vedere al dreptății lui Dumnezeu, al nevoii de pocăință și de convertire. Dar aici vedem mult mai mult nevoia omului, care însetează după dragostea lui Dumnezeu, care este Izvorul vieții eterne. „Apa pe care i-o voi da va deveni în el un izvor de apă, făcând spre viața eternă” (Ioan 4.14). „Râuri de apă vie” vor curge din trupul său (Ioan 7.38).

Aici se adaugă o promisiune pentru învingători; un cuvânt serios, ca și cum ar spune: dacă vrei să moștenești noua creație, atunci trebuie să rămâi credincios până la sfârșit: „Cel care învinge va moșteni acestea. Și Eu îi voi fi Dumnezeu și el Îmi va fi fiu” (versetul 7).⁶² Acesta este singurul loc din Apocalipsa, ba chiar din scrierile lui Ioan în general, în care se vorbește despre poziția noastră ca fii. Aici este vorba despre cei care au ales partea lui Hristos, a Mielului, care a fost respins de o lume rea, și care I-au rămas credincioși în toate necazurile. Ei triumfă peste toate circumstanțele și vor sta alături de Mielul glorificat în noua creație (compară cu Apocalipsa 15.1-4). Ei sunt fii ai lui Dumnezeu, pe care Tatăl îi poate recunoaște public ca atare, ca în 2 Corinteni 6.17,18: „De aceea: »Ieșiți din mijlocul lor și fiți despărțiți«, spune Domnul; și »nu atingeți ce este necurat, și Eu vă voi primi; și vă voi fi Tată și voi Îmi veți fi fii și fiice«, spune Domnul Cel Atotputernic.” Cei care s-au separat de rău (compară cu Apocalipsa 18.4) pot fi recunoscuți ca fii; cei care nu numai că posedă Duhul, dar se și lasă conduși de El (Romani 8.14).

Cu regret, există și cei care nu sunt învingători: „Dar cât despre fricoși ...” (versetul 8); aceștia sunt cei care nu au avut niciodată curajul să-L mărturisească pe Domnul Isus. Ei sunt de partea vrăjmașilor Săi și vor pieri împreună cu ei. Cine nu crede în El și nu-L mărturisește (Romani 10.9,10) va împărtăși soarta celor care sunt etichetați astfel: necredincioșii, cei pătați de urâciuni, ucigașii, curvarii, vrăjitorii și toți mincinoșii. Partea lor este în „iazul care arde cu foc și pucioasă, care este a doua moarte” (versetul 8).⁶³ 1 Corinteni 6.10 ne învață, de asemenea, că

⁶¹ Pentru această imagine cunoscută, a se vedea, printre altele, Apocalipsa 22.17; Psalmul 36.9,10; 42.2,3; 63.2; Isaia 12.3; 55.1; Ieremia 2.13. Promisiunea din versetul 6b este inserată aici pentru a arăta cum se poate obține o parte din fericirea eternă, care este prezentată aici. Există două rezultate pe calea credinței: cel al biruitorilor (învingătorii) (versetul 7) și cel al „învinșilor”, al creștinilor cu numele (versetul 8; a se vedea nota de subsol 63).

⁶² O astfel de promisiune a făcut-o Dumnezeu prima dată lui David pentru fiul său Solomon (2 Samuel 7.14). Această promisiune este citată în Evrei 1.5b și se referă la Hristos, iar în 2 Corinteni 6.18 la credincioși. Aceasta înseamnă că credincioșii sunt uniți cu Hristos. Prin credință, Tatăl Domnului Isus a devenit și Tatăl lor, iar ei sunt fii ai lui Dumnezeu. Fiul etern al lui Dumnezeu a devenit Om pentru ca oamenii să poată deveni fii ai lui Dumnezeu. Titlul „Fiul al lui Dumnezeu” este cu atât mai remarcabil în Apocalipsa, cu cât ne gândim că acesta era un titlu obișnuit al împăraților romani.

⁶³ Mounce (pag. 375) consideră că acești pierduți trebuie văzuți ca un contrast cu învingătorii din versetul 7 și că accentul este pus aici în primul rând pe creștinii cu numele: *fricoșii* (care se tem de persecuție și, prin urmare, nu se ridică pentru Numele lui Hristos; compară cu Matei 13.21), *necredincioșii* (sau: *infidelii*; credincioși falși, care și-au negat credința când au fost asupriți), *întinații* (sau pătați cu urâciuni, care urmează urâciunile fiarei și ale curvei; Apocalipsa 17.4; compară cu idolatrii) etc. Totuși, el admite că descrierile începând cu al doilea sau al treilea termen se pot referi și la păgâni. *Fricoșii* din Apocalipsă sunt în special cei care se închină în fața fiarei, în timp ce învingătorii au învins fiara și chipul ei (Apocalipsa 15:2). *Ucigașii* pot fi cei care sub domnia fiarei

astfel de oameni nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu (compară cu Apocalipsa 22.15; Galateni 5.19-21; Efeseni 5.5). Nu există o a treia opțiune: cine nu moștenește binecuvântarea nu pot ajunge decât în iazul de foc. La fel cum va exista o stare de fericire eternă, va exista și un iaz de foc etern cu chinuri, care nu se vor sfârși niciodată (compară cu Apocalipsa 14.11). Există doar două posibilități: ca învingător să aleagă partea Mielului disprețuit - și cât de prețios este aceasta în ochii lui Dumnezeu (Psalmul 116.15); ei vor fi moștenitori, fii - sau să facă parte din cei fricoși, necredincioși, urâcioși, ucigași, a căror parte este în iazul de foc. Astăzi, prin Evanghelie, omul încă mai are ocazia să treacă de la al doilea grup la primul. Oricine alege astăzi tabăra Mielului, care a suferit și a fost lepădat, va fi în curând cu El etern în glorie.

Desigur, nimic nou nu poate urma stării eterne. Acesta este motivul pentru care primele opt versete din Apocalipsa 21 încheie partea istorică a acestei cărți. Ceea ce se află de acum înainte în fața ochilor noștri formează un nou supliment, ultimul din Apocalipsa.

Tradus din: Das Buch der Offenbarung, *Die Vollendung*, pag. 457-500,
Editura CLV, ediția 1995.

au comis infracțiuni împotriva credincioșilor (compară cu Apocalipsa 9.10, de asemenea și în legătură cu curvării și vrăjitorii), iar *mincinoșii* au fost ipocriți sub tiranie și neagă adevărul. A se vedea, de asemenea, comentariile la Apocalipsa 22.15.